Lietuvos nacionalinė
M.Mažvydo biblioteka

Alp (LK) 2073

MŪSŲ PASTOGĖ

Eina nuo 1949 Australian Lithuanian Weekly Post Print Approved PP 255003/01774 Kaina – Price $1.50 2005.01.19 Nr. 1-2 (2920-21)

XXIII Australijos Liet. Dienų Atidarymas

Gruodžio 27 dieną Melbourno MSAC Show Court įvyko iškilmingas XXIII Australijos Lietuvių Dienų Atidarymas. Ritos Baltušytės nuotraukoje iš kairės: Aida Gogelytė, Gailė Adomavičienė, Dalia Antanaitienė (tautinių šokių grupės "Gintaras" vadovė), Gintarė Verbickaitė, Lilija Kozlovskienė (XXIII ALDienų vadovė), Antanas Petrauskas (LR Tautinių mažumų ir išeivijos departamento gen. direktorius), Alanta Skeivytė ir Lina Didžytė. Plačiau apie atidarymą skaitykite "M.P." psl. 3.

Vytautas Doniela Lietuvos įvykių apžvalga

Ar geri buvo 2004-ieji metai?

(DELFI). Tyrimų grupės RAIT gruodžio 2-5 dienomis atlikta Lietuvos gyventojų apklausa rodo, kad kas trečias Lietuvos pilietis mano gyvenimą per metus pagerėjus, rašo "Lietuvos žinios". Paklausti, ar per 2004 m. jų gyvenimas pagerėjo, 34.8 % tyrimo dalyvių į klausimą atsakė teigiamai. Tačiau 65% respondentų neigė jų gyvenimą pagerėjus.

Apklausos dalyviai, nurodę, kad jų gyvenimas 2004 m. pagerėjo, mano, kad prie to labiausiai prisidėjo jie patys. Taip mano 44.2%. respondentų. Dar 37% apklausos dalyvių atsakė, jog tai, kad gyvenimas pagerėjo, yra šeimos nuopelnas. Kad gyvenimas tapo geresnis, dažniausiai nurodė jaunimas nuo 16 iki 29 metų. Taip teigė daugiau nei pusė šių respondentų. Mažiausiai atsakiusiųjų, jog jų gyvenimas tapo geresnis, yra tarp vyresnių nei 50 metų apklausos dalyvių. Iš 50-59 metų apklaustųjų net 77.4% nurodė, kad jų gyvenimas liko koks buvęs.

Nepriklausomybė patinka ne visiems

Daugiau kaip trečdalis – 34.2% – Lietuvos gyventojų mano, kad nesėkmingiausias istorijos laikotarpis Lietuvai buvo po 1990-ųjų kovo 11-ąją atkurtos nepriklausomybės praėję 15 metų. Tai nurodo tyrimų grupės RAIT gruodžio 2-5 dienomis atlikta apklausa. Šiek tiek mažiau – 29.7% Lietuvos gyventojų mano, kad nesėkmingiausias buvo sovietinis laikotarpis. Respondentai, įvardiję laikotarpį po nepriklausomybės atkūrimo kaip nesėkmingiausią, dažniausiai yra 40-59 metų amžiaus, įgiję pradinį ar pagrindinį išsilavinimą, gyvenantys kaimo vietovėse ar rajonų centruose ir gaunantys iki 200 litų pajamų per mėnesį vienam šeimos nariui. Sovietinį laikotarpį kaip nesėkmingiausią Lietuvai dažniausiai minėjo vyresni nei 60 metų ir patys jauniausi – 16-19 metų amžiaus apklausos dalyviai, įgiję aukštąjį išsilavinimą, gyvenantys apskričių centruose ir gaunantys daugiau kaip tūkstantį litų pajamų vienam šeimos nariui per mėnesį.

Kuri šventė svarbiausia?

Šv. Kalėdas ir Naujuosius metus Lietuvos gyventojai vertina kur kas labiau nei gimtadienį, liudija tyrimų grupės RAIT gruodžio 2-5 dienomis atliktos apklausos. Taip atsakė 83.2% respondentų.

Į klausimą "kokia šventė asmeniškai Jums yra svarbiausia?" 63% apklausos dalyvių atsakė, jog jiems svarbiausios yra šv. Kalėdos. Penktadalis respondentų nurodė, jog jiems svarbiausia šventė – Naujieji metai ir tik 10.6% kaip reikšmingiausią šventę įvardijo savo gimtadienį.Tyrimo duomenimis, šv. Kalėdos yra svarbesnės moterims nei vyrams. Kaip reikšmingiausią šventę jas nurodė 72.5%. moterų ir 53% vyrų.

Lietuvos valstybės atkūrimo dieną – Vasario 16-ąją – kaip svarbiausią šventę minėjo tik 2% Lietuvos gyventojų, šv. Velykas – 1%. Likusieji respondentai svarbiausiomis šventėmis teigė laiką Kūčias, Mindaugo karūnavimo dieną, Vėlines, vardadienį, Motinos dieną, Kovo 11-ąją arba teigė, kad visos šventės vienodai svarbios. Apklausoje dalyvavo 1100 nuolatinių Lietuvos gyventojų nuo 16 iki 74 metų amžiaus.

Seime formuojasi opozicija

(ELTA). Nepritariančios naujos Vyriausybės programai Tėvynės sąjungos ir Li-

Nukelta į 2 psl.

Lietuvoje paminėta Sausio 13-oji – Laisvės gynėjų diena

Vilnius. Ketvirtadienį (sausio 13 d.) žuvusiųjų per Sausio 13-ąją ir vėlesnę Sovietų Sąjungos agresiją atminimas pagerbtas iškilmingame Seimo posėdyje. Vėliau Parlamento galerijoje buvo surengtas fotoalbumo "Sausio 13-oji: pasaulis žvelgia į Lietuvą" pristatymas.

Vidurdienį Nepriklausomybės aikštėje buvo pakelta valstybės vėliava, o 13 val. Vilniaus Antakalnio kapinėse vyko Sausio 13-osios aukų pagerbimo ceremonija.

Popiet Prezidentas Valdas Adamkus įteikė Sausio 13-osios atminimo medalius. Šis apdovanojimas teikiamas siekiant pagerbti Lietuvos ir užsienio valstybių piliečius, kurie pasižymėjo ginant Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę 1991 metų sausio-rugsėjo mėnesiais.

Vakare Vilniaus Arkikatedroje bazilikoje buvo aukojamos šv. Mišios už žuvusiuosius.

Kaunas. Sausio-13-oji – Laisvės gynėjų diena pirmą kartą buvo minima neseniai duris atvėrusioje Paminklinėje Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje, kuri laikoma Tautos atgimimo simboliu. Šv. Mišias už tautos didvyrius aukojo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius. Vidurdienį Kauno miesto savivaldybės ir Kauno apskrities administracijos vadovai padėjo gėles prie Laisvės paminklo Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje. Po to Kauno valdžios ir visuomenės atstovai pagerbė Sausio 13-osios aukas. Petrašiūnų kapinėse buvo aplankytas Vilniuje už Lietuvos laisvę žuvusio kauniečio Tito Masiulio kapas. Taip pat buvo padėtos gėlės ant Juozo Vaidoto kapo Petrašiūnų kapinėse. Šis žmogus mirė nuo širdies smūgio, kurį patyrė per 1991-ųjų sausio įvykius saugodamas Sitkūnų radijo stotį.

Kauno Technologijos universiteto Elektronikos fakulteto rūmuose prie memorialinės lentos buvo prisiminti Vilniuje per Sausio įvykius nuo sovietų kariuomenės žuvusieji šios aukštosios mokyklos studentai Rimantas Juknevičius ir Virginijus Druskis.

Vakare Šv. Mykolo Arkangelo (Įgulos) bažnyčioje buvo aukojamos šv. Mišios. Po jų koncertavo Lietuvos veterinarijos akademijos folkloro ansamblis "Kupolė", eiles skaitė aktoriai Rūta Staliliūnaitė ir Egidijus Stancikas. ELTA

Pašventinta Prisikėlimo bažnyčia

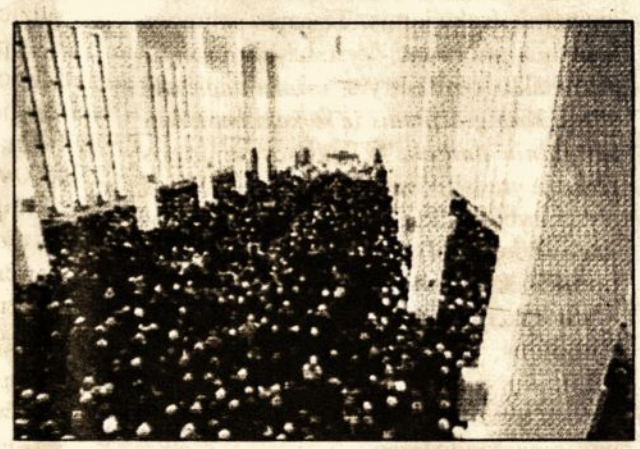

(ELTA). Sekmadienį, gruodžio 26 d., Kaune iškilmingai pašventinta prieš 75 metus pradėta statyti ir per pastarąjį dešimtmetį atstatyta Paminklinė Kristaus Prisikėlimo bažnyčia.

Dalyvaujant keliems tūkstančiams maldininkų, buvo pašventintas bažnyčios altorius ir pastatas. Po šv. Mišių aukos šventovės konsekracijos aktą pasirašė iškilmėms vadovavęs Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininkas kardinolas Audrys Juozas Bačkis, kiti Lietuvos vyskupai, Prez. Valdas Adamkus ir Kauno miesto meras Arvydas Garbaravičius. Akte, be kita ko rašoma, jog bažnyčia pastatyta kaip dėkingumo Dievui už atgautą laisvę ženklas.

Iškilmių metu buvo perskaityta popiežiaus Jono Pauliaus II telegrama.

Prezidentas savo kalboje pažymėjo, jog ši šventovė yra Lietuvos pasididžiavimas, nemirštančių tautos vertybių simbolis. ***"Tikiu, kad ši šventovė visada primins mums visiems jos reikšmę, sutelks tautą džiaugsmingomis ir jos sunkiausiomis valandomis"***, - konsekracijos iškilmių dalyviams sakė Lietuvos Prezidentas. Žurnalistams V. Adamkus pasakojo prisimenantis, kai buvo kasami Prisikėlimo šventovės pamatai. Tuomet jam buvo 8 metai ir jis mokėsi greta esančioje tuometinėje Jono Jablonskio pradžios mokykloje. Paklaustas, ar Lietuvos valstybė pajėgi skirti trūkstamus 5 mln. litų visiškai užbaigti Prisikėlimo bažnyčią, Prezidentas atsakė, kad valstybė gali skirti pinigų ir bažnyčiai, ir mokslui, ir žmonėms, ir skiria juos.

Kauno miesto mero teigimu, savivaldybei buvo garbė skirti 4 mln. litų, kurie leido šiemet užbaigti pirmąjį šventovės atstatymo darbų etapą. ***"Tai dovana visai Lietuvai Šv. Kalėdų proga"***, - sakė A. Garbaravičius.

Kaip ELTA jau rašė, visiškam bažnyčios pastato užbaigimui ir aplinkos sutvarkymui reikia dar maždaug 5 mln. litų. Iš viso bažnyčios atstatymo darbams po nepriklausomybės atkūrimo buvo gauta beveik 14.8 mln. litų, iš jų daugiau kaip 5 mln. litų – iš valstybės biudžeto. Beveik tiek pat surinkta iš žmonių aukų. Kauno miesto savivaldybės indėlis – apie 4.6 mln. litų.

Jei finansavimas kitais metais būtų stabilus, šventovė galėtų švęsti pabaigtuves iki kitų metų lapkričio. Tikimasi, kad iki Lietuvos valstybės tūkstantmečio minėjimo visi likusieji Prisikėlimo šventovės atstatymo ir aplinkos sutvarkymo darbai bus baigti. ❑

Vytautas Patašius — Trumpai iš visur

♦ Solomonų salų vyriausybės prašymu ten nusiųsti australų kariai ir policininkai sėkmingai nuginklavo daugumą tarpusavyje kovojusių salų gyventojų ir atstatė tvarką kraštе be kraujo aukų. Gruodžio 22 d. Solomonų salų sostinėje Honiara buvo iš pasalų nušautas patruliuojantis australas policininkas Adam Dunning. Gruodžio 23 d. į Honiarą buvo skubiai išsiųsti dar 100 australų karių.

♦ 12000 tarptautinių stebėtojų buvo liudininkais gruodžio 26 d. pravestuose Ukrainos prezidento rinkimuose. Juos įtikinančiai laimėjo opozicijos lyderis Viktor Juščenko, surinkęs 52% balsų. Jo priešininkas, Rusijos vyriausybės palaikomas buvęs min. pirmininkas Viktor Janukovič gavo tik 44.2% balsų. Jis tik sausio 5 d. pasitraukė iš ministro pirmininko posto, iš kurio buvo Ukrainos Parlamento nutarimu pašalintas gruodžio 1d.

♦ Gamtos katastrofa nusiaubė Indijos vandenyno pakrantes. Indijos tektoninei plokštei lendant po Burmos plokšte, gruodžio 26 dienos ryte staiga nulūžo apie 120 km ilgio Burmos tektoninės plokštės pakraštys, sukeldamas didžiausias seismines jūros bangas šiame amžiuje. Indijos vandenyno pakrantėse žuvo apie 160 000 žmonių. Vien Indonezijos Aceh provincijoje Sumatros saloje, netoli įvykusio žemės drebėjimo epicentro, jų žuvo bent 115,000, nerandama kitų 130 000 žmonių
Šri Lankoje žuvo virš 30,000 žmonių, Indijoje – arti 16,000. Tailande – virš 5000. Daug žmonių aukų Malaizijos, Burmos, rytinių Afrikos valstybių pakrantėse, nuniokoti Maldivų, Andamanų ir Nikobarų salynai. Nelaimę skaudžiai pajuto Australija, JAV ir Europos kraštai, nes populiarūs Tailando kurortai buvo pilni užsienio turistų. Tsunami bangos ritosi per Indijos vandenyną 800km/val. greičiu. Žemės drebėjimo pasėkoje salos arti Sumatros paslinko 20 m į pietvakarius, pasikeitė jūros dugno kontūrai. Indonezijos vyriausybės prašymu, sausio pradžioje į Aceh provinciją pirmai pagalbai buvo nusiųsta 600 australų karių, gi sausio 13 d. į Banda Aceh uostą atplaukė australų karo transporto laivas Kanimbla su 400 karių, su žemkasėmis ir kitomis pagalbos priemonėmis. Australijos visuomenė jau suaukojo virš 100 milijonų dolerių tsunami aukoms, gi Australijos vyriausybė įsipareigojo paremti Indoneziją vieno bilijono dolerių suma.

♦ Artėjant rinkimams Irake, kasdieniniai teroristų išpuoliai pareikalauja daug gyvybių. Sukilėliai graso visiems irakiečiams, kurie išdrįs eiti balsuoti. Ypač daug žūva irakiečių policininkų. Sausio 4 d. sukilėliai nušovė Bagdado gubernatorių Ali al- Haidri.

♦ Sausio 9 d. Sudano vyriausybė pasirašė taikos sutartį su sukilėliais krašto pietuose. Pasibaigė 21 metus trukęs konfliktas, dėl bado ir ligų pareikalavęs 2 milijonų gyvybių. Tebesitęsia kovos Sudano vakaruose, Darfur srityje.

♦ Sausio 9 d. palestiniečiai savo prezidentu išrinko 69 metų amžiaus Mahmoud Abbas. Jį su laimėjimu sausio 12 d. pasveikino Izraelio min. pirm. Ariel Šaron. Geri santykiai tuoj nutrūko, kai sausio 13 d. palestiniečių kovinių organizacijų nariai užpuolė Karni pasienio perėjimo kontrolės punktą Gazos ruožo - Izraelio pasienyje, nukaudami 6 Izraelio karius. Žuvo 3 palestiniečiai užpuolėjai. ❑

Lietuvos įvykių apžvalga

Atkelta iš 1 psl.

beralų demokratų frakcijos pasiskelbė opozicinėmis frakcijomis. Tėvynės sąjungos frakcijos nuomone, Vyriausybė nuo pat savo veiklos pradžios yra ***"menko autoriteto, silpna savo gebėjimais ir stokoja bet kokių vertybinių pamatų"***. Tėvynės sąjungos frakcija yra įsitikinusi, kad tokios silpnos Vyriausybės veikla potencialiai yra pavojinga visuomenei ir reikalauja principingos opozicinės parlamentinės priežiūros.

Ši frakcija, pasak jos seniūno Andriaus Kubiliaus, ypač atidžiai stebės, ar nepiktnaudžiaujama tarnybine padėtimi vardan asmeninių interesų bei skirstant europinių fondų lėšas.

Taip pat pasiskelbusi opozicine Seimo Liberalų demokratų frakcija pareiškė nepritarianti pateiktai 2004-2008 metų Vyriausybės programai, nes joje neatsispindi pagrindiniai Lietuvos žmonių siekiai, dėl kurių šalies piliečiai balsavo per praėjusius Seimo rinkimus.

Liberalų demokratų frakcijos nuomone, Lietuvoje įsigalėjusi valstybės valdymo tvarka ir teisinė sistema neatitinka šiuolaikinių reikalavimų, stabdo demokratijos procesą, riboja piliečių teises ir laisves, neleidžia rinkos dalyviams dirbti ir sąžiningai konkuruoti versle. ***"Koalicinės Vyriausybės programa dar labiau įtvirtina esamą situaciją, atsinaujinimas ir pertvarkymai tik imituojami"***, - pareiškė liberaldemokratai.

Iš Berlyno į St. Peterburgą per Vilnių

(ELTA). Nuo 2005 m. gegužės 30 d. iš Vokietijos sostinės Berlyno per Baltijos šalių sostinės į Sankt Peterburgą bus galima keliauti ištaigingu traukiniu, skelbia "Aripaev Online". Pranešama, kad "TransBaltZug" projektas buvo patvirtintas gruodžio 22 d. Vokietijoje besilankant Rusijos prezidentui Vladimir Putin.

Manoma, kad per metus šiuo maršrutu iš Berlyno per Kaliningradą, Vilnių, Rygą ir Taliną į Sankt Peterburgą važiuos 250,000 vokiečių turistų. Kiekvienoje Baltijos šalių sostinėje turistams bus pasiūlyta vienos dienos ekskursija bei kitos paslaugos. Kelionės kaina svyruos nuo 1,500 iki 23,500 eurų.

"Akiračiai" tęsiami Lietuvoje?

Čikagoje nutraukiama atviro žodžio mėnraščio "Akiračiai" leidyba. Daugiau kaip 37 metus leisto mėnraščio paskutinis numeris pasirodys 2005 m. sausį. Atsisveikinimo su skaitytojais žodyje sakoma, kad 1968 m. vasarą viešumoje pasirodžiusių "Akiračių" pradininkai nesitikėjo, jog šis mėnraštis gyvuos taip ilgai. ***"Akiračių" leidimas turėjo būti trumpalaikė akcija, trukusi metus, gal porą, kaip iššūkis tuometinei išeivijos spaudai, kuri nenorėjo skelbti mažumos išeivių dalies nuomonę išreiškiančių straipsnių"***, - teigiama pranešime. Nutarus "Akiračių" leidybą Čikagoje sustabdyti, tikimasi, kad jo leidyba bus tęsiama Lietuvoje. Priešpaskutiniame mėnraščio numeryje rašoma: ***"Šiuo metu daugiau nei pusę "Akiračių" numerio užpildo bendradarbiai iš Lietuvos. Lietuvoje gyvena nemažai "Akiračių" skaitytojų bei rėmėjų. Todėl visai nenuostabu, kad mūsų vienminčiai Lietuvoje, sužinoję apie galimą "Akiračių" uždarymą, nutarė juos pratęsti krašte."*** Šiuo metu Vytauto Didž. universiteto Kaune bibliotekininkės baigia rengti "Akiračių" bibliografiją, kuri bus išleista Lietuvoje atskiru leidiniu.

Rengiant apžvalgą naudotasi Lietuvos spauda, ĖLTA, BNS ir LGTIC biuleteniais.

Maskvos "eksportas"

Praėjusių metų gale Vilniuje vyko konferencija, kurioje dalyvavo įtakingi Europos Sąjungos bei JAV politikai ir politologai. Svarstyta demokratijos ateitis visoje posovietinėje erdvėje. Spausdiname dalį minčių, kurias JAV dirbąs ekspertas* Vladimir Socor *pateikė "Veido" žurnalistams.

Red.

...Visame regione – nuo Baltijos šalių iki Gruzijos – Vladimir Putin vadovaujama Rusija pradėjo vykdyti savo strategiją. Kaip matome, jos nesustabdė netgi tai, kad dalis šių valstybių – euroatlantinės bendruomenės narės...

...Dabartinės Rusijos, o gal tiksliau sakyti – V. Putin'o, strategijos esmė – pulti demokratiją tose valstybėse, kuriose ji egzistuoja, ir ginti diktatūrą ten, kur lig šiol tebeegzistuoja diktatoriški režimai. Per savo vietinę klientūrą darydamas poveikį demokratiniam rinkimų procesui, Kremlius siekia išsaugoti (ar atkurti) savo įtaką šioms valstybėms. Kitaip, kaip kontrrevoliucijos eksportu, to nepavadinsi. Galima netgi teigti, kad greta naftos ir dujų antidemokratinė kontrrevoliucija tapo pagrindine Rusijos eksporto preke...

...Prieš keletą metų Rusijos specialiosios tarnybos ir su Rusija susijusios mafinės bei šešėlinės ekonomikos struktūros stovėjo už vieno kandidatų į Lietuvos prezidentus nugaros. Estijoje ir Latvijoje Rusija siekia pakeisti konstitucinę sistemą, manipuliuodama rusakalbių mažuma, jų teisių ar kalbos gynimu. Kremlius siekia padaryti šias valstybes dvitautes, su dviem lygiagrečiomis bendruomenėmis, taip dar labiau didindamas visuomenės susiskaldymą...

...Rusija tik tuomet jaučiasi saugi, kai jos kaimynės yra nedemokratinės ar su Kremliumi artimai susijusių diktatorių valdomos valstybės. Ir būtinai reikia pabrėžti, kad artimai susijusios su Rusijos šešėline ekonomika. Tuo tarpu Vakaruose – atvirkščiai. Ten valstybės jaučiasi saugios tuomet, kuomet jų kaimynės yra irgi demokratinės valstybės...

...Po Rusijos susiaurėjimo, jos kontrpuolimas prasidėjo tuomet, kai V.Putinas pradėjo vėl centralizuoti šalies valdymą, telkdamas visas valdžios gijas savo rankose. Kartu buvo centralizuota ir visa sprendimų priėmimo procedūra. Prezidentu esant Boris Jelcin, politinis Rusijos elitas buvo įvairialypis, turintis savų, kartais skirtingų interesų. Jis nebuvo susitelkęs ties imperijos atkūrimu. Kartu su V.Putin į valdžią Rusijoje atėjo ir naujo tipo elitas. Pasikeitė visa valstybės esmė. Tai, kas įvyko, aš vadinu "kagėbizacija". Šitaip V.Putin, toks daugelio Vakarų valstybių vyrų "artimas draugas", pavertė Rusiją "kagėbizuota" valstybe...

...Dabar Rusiją valdo paskutinė sovietinio elito karta, paskutiniai KGB mokyklų absolventai. Jie užgrobė valdžią visais lygmenimis – politiniu, ekonominiu, diplomatiniu. Netgi kariniu. Pagrindinis jų užsienio politikos darbotvarkės punktas – atkurti imperiją. Nebūtinai tokią, kokia buvo Sovietų Sąjunga, nes šie žmonės nėra komunistai. Jie – ciniški jėgos struktūrų "aparatčikai". Šie žmonės tiesiog mano, kad tokios valstybės kaip Baltarusija, Ukraina, Moldova, Gruzija ir netgi Baltijos valstybės, NATO ir ES narės, neturi teisės pačios priimti sprendimų, lemiančių jų ateitį. Šių valstybių likimas, V.Putin'o į valdžią atvestų KGB "aparatčikų" požiūriu, turi būti lemiamas Maskvoje...

...Rusijos reikšmę negalima susiaurinti iki naftos ir jos duodamų pelnų. Taip, Rusijos politika tokia, kad ji nori visiškos naftotiekių ir dujotiekių į Europą kontrolės. Bet vamzdynų kontrolė – ne savitikslė. Patys pagalvokite – juk jokia kita naftą ar dujas išgaunanti valstybė pasaulyje nesiekia kontroliuoti vamzdynų už savo teritorijos ribų. To nėra nei Irane, nei Kuveite, nei Saudo Arabijoje. To siekia tik Rusija, nes jai tai instrumentas siekiant platesnio tikslo – politinio dominavimo. Per ekonomiką ji nori daryti politiką... ❑

Praeityje – ir KGB rezervas

KGB rezervo karininko statusą sovietmečiu turėjo aukštus postus šiandien užimantys Lietuvos pareigūnai – Valstybės saugumo departamento (VSD) vadovas Arvydas Pocius bei užsienio reikalų ministras Antanas Valionis, rašo savaitraštis "Atgimimas". Savaitraštis teigia turįs duomenų, liudijančių, kad A. Valioniui KGB įsakymu buvo suteiktas kapitono laipsnis. ***"A. Valionis į KGB rezervą buvo įtrauktas dar 1981 m., o jau kitais metais dalyvavo KGB rengtuose mokymuose, kuriuose buvo apdovanotas padėka. Be to, A. Valioniui KGB įsakymu buvo suteiktas kapitono laipsnis. A. Pocius, remiantis KGB dokumentais, dėl įtraukimo į KGB rezervinius karininkus į Šakių KGB skyrių kreipėsi 1989 m. rugpjūčio mėnesį, o į KGB karininkų rezervą buvo įtrauktas 1989 m. gruodžio 26 d. Tiek A. Valionio, tiek ir A. Pociaus bylos, taip pat kaip kai kurie išlikę duomenys apie Alfredą Pekeliūną*** (Seimo vicepirmininką. - ELTA), ***yra saugomos Lietuvos ypatingajame archyve"***, - rašoma "Atgimime". Anot savaitraščio, nors istorikai pabrėžia, jog KGB rezervo karininkų buvo apskritai tik kiek daugiau nei keli šimtai ir kiekvieno jų buvo klausiama asmeninio sutikimo būti įtrauktam į rezervą, toks bendradarbiavimas su KGB, pagal Lietuvos įstatymus, nėra traktuojamas kaip ***"slaptas ir sąmoningas"***.

Pasak sovietų saugumo veiklą Lietuvoje tiriančio istoriko Arvydo Anušausko, KGB rezervas buvo šios struktūros pasirengimo galimam karui sudėtinė dalis. Į rezervą įtraukti žmonės galėjo gyventi civilį gyvenimą, jiems nereikėjo užsiimti saugumui priskiriama specifine veikla. Tačiau atsargos karininkams priklausantys asmenys dalyvaudavo apmokymuose, kur jiems būdavo dėstomos specialios disciplinos - konspiracija, operatyvinių dokumentų pildymas ir kita, ką turi daryti ir žinoti KGB darbuotojas.

Prieš asmenį įtraukiant į KGB rezervinius karininkus, būdavo klausiama jo sutikimo. Į rezervą jis galėdavo būti įtrauktas tik po specialaus patikrinimo. Sovietų saugumo rezervui galėdavo priklausyti tik tam tikrus kriterijus atitinkantys žmonės, visų pirma priklausantys Komunistų partijai.

Tačiau, kaip "Kauno dienai" sakė A.Anušauskas, į KGB rezervą įtrauktų asmenų nereikėtų traktuoti kaip sovietų saugumo bendradarbių, mat jie, priešingai nei tikrieji sovietų saugumo darbuotojai, nevykdė operatyvinių veiksmų, nesekė gyventojų, neturėjo savo agentų ir neteikė informacijos.

Lietuvos įstatymai, reglamentuojantys buvusių KGB bendradarbių veiklą bei jos apribojimus, neįpareigojo buvusių rezervininkų kreiptis į specialią liustracijos komisiją. Teisės aktuose išvis niekaip nereglamentuojama, kaip turi būti elgiamasi su tokių asmenų sąrašais. 1990 m. duomenimis, į KGB rezervą buvo įrašyta 420 žmonių iš Lietuvos. ***"Čia daugiau moralinis dalykas. Manyčiau, kad tie žmonės turėtų atvirai pirmiausiai patys kalbėti. Įstatymai nenumato ir nenumatys jokių sankcijų, nes jie jokių veiksmų nevykdė"***, - sakė A.Anušauskas. Tačiau, jo nuomone, KGB rezervui priklausę dabartiniai politikai ir valstybės pareigūnai turėtų viešai atskleisti šį biografijos faktą.

ELTA, "K.d."

XXIII Australijos Lietuvių Dienos – 1

XXIII Australijos Lietuvių Dienų Ruošos Komitetas. Pirmoj eilėje (iš kairės): Aldona Butkutė (Literatūros Popietės vadovė), Jūratė Šimkienė (Naujųjų Metų sutikimo organizatorė), Bronė Staugaitienė (Dainų Šventės koordinatorė), Lilija Kozlovskienė (pirmininkė), Alena Karazijienė (atstovė spaudai ir ALD leidinio redaktorė), Julija Simankevičienė (Dailės Parodos organizatorė);Antroje eilėje (iš kairės): Mykolas Kozlovskis (ūkiniai ir organizaciniai darbai), Dalia Didžienė (Tautodailės ir Rankdarbių Parodos organizatorė), Henrikas Antanaitis (apgyvendinimo reikalai), Dalia Antanaitienė (Šokių Šventės vadovė), Gintaras Radzivanas (Jaunimo Vakaro organizatorius), Andrius Vaitiekūnas (iždininkas), Irta Strazdauskienė (Tautodailės ir Rankdarbių Parodos organizatorė), Šarūnas Žiedas („Varpo“ klubo ryšininkas). Trūksta finansų tvarkytojo Juozo Vaitiekūno. Mykolo Kozlovskio nuotrauka.

Rita Baltušytė

Tik penkios dienos! Į jas jau 23-ią kartą turi tilpti dveji Australijos lietuvių gyvenimo metai.

Taip XXIII ALD leidinyje jo redaktorė Alena Karazijienė (žiūr. nuotr. dešinėje) žadėjo, kad per paskutines praėjusių metų dienas „iš visų plačiųjų laukų (iš visos Australijos) suvažiuos derliaus kupini vežimai į šeimininkų kiemą Melbourne. Dvejus metus buvo kaupiamas ir kraunamas tas derlius, kuriuo dabar visi galės pasigėrėti.Išgirsime kaip skamba senos ir naujai išmoktos dainos, klausysimės chorų ir solistų dainininkų ir muzikų, grožėsimės mūsų literatų kūriniais, žiūrėsime vaidinimus vaikams ir dideliems, žavėsimės mūsų mikliaisiais šokėjais, stebėsimės mūsų jaunimo išmone ir naujais priaugančiais talentais. Visa tai – mūsų tautos turtas, kūryba, ateitis.“

Atidarymo metu tapusi minėto Melbourno kiemo šeimininke ji patvirtino: „Praėjo dveji metai nuo Australijos Lietuvių Dienų. Ir seni, ir jauni, ir maži nesnaudėme – dirbome, kūrėme, mokėmės. Priaugo naujų veiklių lietuvių, mokėmės naujų dainų, naujų šokių, kūrėme paveikslus, skulptūras, šakojomės įvairiose meno srityse, rengėme renginius. Šiose Lietuvių Dienose norime parodyti to darbo rezultatus – tai Australijos lietuvių derliaus šventė“

Kaip tai padaryti per penkias paskutiniąsias praėjusių metų dienas Melbourne, sumąstė penkiolika žmonių – XXIII ALD Ruošos Komitetas.

Jo pirmininkės Lilijos Kozlovskienės žodžiais tariant: sugalvoti lengviausia, o štai tuos planus įgyvendinti – jau visai kitas reikalas. Beje, atrodo, jog kažkodėl per pastaruosius 46 metus nepasitaikė, kad tas tas pats žmogus imtųsi antrą kartą vadovauti logistiniu ir organizaciniu požiūriu nedidelei karinei operacijai prilygstančiam renginiui kodiniu pavadinimu ALD.

XXIII ALD paversti tikrove padėjo daugybė geranoriškų, išradingų, laiko ir jėgų negailėjusių melbourniškių, kurie nebūtinai pasiduoda tendencijai savo pastangas ir (tikrus ar tariamus) laimėjimus beatodairiškai reklamuoti.

Štai kad ir tokia smulkmena. Atidarymo meninei programai pasirinkus (neatsitiktinai!) rugiapjūtės temą, prireikė neįprastos atributikos – sunokusių javų varpų. Apie tai atsitiktinai išgirdusi Melbourno Lietuvių Klubo bare dirbanti Rūta Kemešytė prisiminė, kad jos draugė, gėlių parduotuvės savininkė, didžiules varpas naudoja puokštėms paįvairinti. Netrukus Australijos žemėje išaugusių žalių javų glėbys atsirado Lilijos Kozlovskienės žinioje. Beje, Rūta kategoriškai atsisakė paimti užmokestį, tuo nors kukliai prisidėdama prie taip pat labai kuklaus ALD biudžeto (taip ji atsidūrė tarp ALD rėmėjų).

Šokis “Rugių laukas”. Dainininkė Aida Gogelytė ir “Gintaro” šokėjai. Mykolo Kozlovskio nuotrauka.

Javus dar reikėjo išdžiovinti, kad atsidūrę „Gintaro“ vyrų rankose subanguotų kaip „Rugių laukas“ to paties pavadinimo Dalios Antanaitienės pastatytame šokyje.

Dalį varpų Lilija supynė į du originalius ornamentus tautiniais motyvais, suteikusius lietuviško jaukumo Melbourno Sports and Aquatic Centre sporto salei, kurioje vyko iškilmingas XXIII ALD ir 54-osios Australijos Lietuvių Sporto Šventės atidarymas.

Nukelta į 4 psl.

Apdovanoti Australijos lietuviai

XXIII ALD Atidarymo metu Lietuvos Respublikos Tautinių mažumų ir išeivijos departamento generalinis direktorius **Antanas Petrauskas** 35 Australijos lietuviams įteikė padėkos raštus, garbės ženklus, vardines dovanas, austas drobines juostas su užrašu „Už nuopelnus Lietuvai“.

APDOVANOTI:

LR Ministro Pirmininko padėkos raštu – **Viktoras Martišius** (Canberra).

LR Ministro Pirmininko Algirdo Brazausko vardiniais laikrodžiais – **Halina Statkuvienė, Jonė Žalkauskienė, Feliksas Sodaitis, Algis Kairaitis** (Melbourne), **Vytautas Patašius, Dalia Donielienė** (Sydney).

LR Ministro Pirmininko Algirdo Brazausko vardiniais rašikliais – **Eglė Stankūnavičienė** (Melbourne), **Violeta Kundrotienė** (Sydney), **Dalia Didžienė, Dalia Antanaitienė, Zita Prašmutaitė** (Melbourne), **Rūta Sankauskienė** (Adelaide), **Ieva Arienė, Faustas Sadauskas** (Melbourne).

LR Prezidento padėkos raštais – **Lolita Kalėda** (Sydney), **Lilija Kozlovskienė** (Melbourne), **Viktoras Baltutis** (Adelaide), **Algis Šimkus, Andrius Vaitiekūnas** (Melbourne), **Algis Taškūnas** (Hobartas).

LR Kultūros ministerijos padėkos raštais – **Danutė Ankienė, Martina Reisgienė** (Sydney), **Alfredas Vitkūnas** (Adelaide).

Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie LR Vyriausybės garbės aukso ženklu „Už nuopelnus“ – **Antanas Kramilius** (Sydney), **Stasys Šutas** (Geelong), **Viktoras Baltutis** (Adelaide)

(Garbės aukso ženklas „ Už nuopelnus“ skiriamas pagerbti asmenis – Lietuvos ir užsienio valstybių piliečius už ypatingus nuopelnus ir asmeninį indėlį integruojantis į ES, propaguojančius tautinę savimonę ir tapatumą, populiarinančius Lietuvą, už humanitarinę pagalbą tautinių mažumų organizacijoms, užsienio lietuvių įstaigoms ir bendruomenėms. Informacija iš TMID interneto svetainės.)

Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie LR Vyriausybės garbės sidabro ženklu – **Juozas Songaila** (Gold Coast), **Edward Reilly** (Geelong), **Alfonsas Čižeika** (Perth).

(Garbės sidabro ženklas „ Už nuopelnus” skiriamas pagerbti asmenis - švietimo bei kultūros renginių organizatorius, pedagogus, valstybinių institucijų ir nevyriausybinių bei visuomeninių įstaigų ir organizacijų darbuotojus, ilgai ir nuoširdžiai dirbusius ar dirbančius Lietuvos švietimo ir kultūros srityse, propaguojančius tautinę savimonę ir tapatumą, populiarinančius Lietuvą, jos kultūrą kitose valstybėse, už humanitarinę pagalbą užsienio lietuvių ir tautinių mažumų bendruomenėms, taip pat jubiliejinių gimtadienių proga. Informacija iš TMID interneto svetainės.)

LR Švietimo ir mokslo ministerijos padėkos raštais – **Liuda Apinytė-Popenhagen, Ramona Rataitė-Zakarevičienė** (Sydney).

Drobinėmis tautiniais raštais juostomis su užrašu „Už nuopelnus Lietuvai“ – **Lolita Kalėda** (Sydney), **Lilija Kozlovskienė, Dalia Antanaitienė** (Melbourne).

Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie LR Vyriausybės padėkos raštais – **Donatas Dunda** (Adelaide), **Gaila Bagdon** (Brisbane), **Marija Geštautienė** (Melbourne).

Bendruomenės baruose

XXIII Australijos Lietuvių Dienos – 1

Atkelta iš 3 psl.

Varpų pritrūkus, ornamentuose teko panaudoti Victoria turguje įsigytas vietnamietiškas žolių šluotas, o lietuviško kaimo įvaizdžiui puikiai tiko Moonee Valley Racecourse pirkti šiaudų blokai.

Tiems, kurie mano, kad tokių svarbių mūsų gyvenimo įvykių kaip Australijos Lietuvių Dienos aprašymas turėtų prasidėti oficialesniu stiliumi, o ne smulkmenomis, noriu paaiškinti, jog formalumas neatitiktų nei mūsų savanoriškos visuomeninės veiklos, nei tai veiklai apibendrinti pašvęstų Dienų. Abiem atvejais nereikšmingų smulkmenų nebūna. O be to apsiėmus kokius įvykius aprašyti, norisi, kad skaitantysis pasijustų lyg pats juose dalyvavęs.

Lietuvybės išlaikymas tolimoje šalyje nėra kokia abstrakti didinga vizija. Žinoma, milžinų darbą čia atlieka meninių vienetų vadovai, meniniai ir administraciniai. Tačiau mūsų iš tėvų ir senelių paveldėtai tapatybei išlaikyti, kaip rūpestingas šeimininkas, turime skaičiuoti kiekvieną grūdelį ar tai būtų vaiko naujai išmoktas lietuviškas žodis, ar jaunuolio įsisavintas naujo šokio žingsnis, ar garbaus amžiaus tautietės talka Lietuvių Namuose. Ir lietuvių patarlė sako: „Mažas grūdelis didžiu medžiu išauga".

Tiesa, kita liaudies išmintis primena: „Mažas kupstas didelį vežimą verčia". XXIII ALD rengėjai tų „kupstų" trūkumu negalėjo skųstis, tačiau šventės vežimas su dvejų metų veiklos derliumi neišvirto ir sėkmingai pristatė jį į Australijos lietuvių kultūros aruodus.

O dabar apie viską iš eilės.

Atidarymo metu pasirodė iš Lietuvos atvykusi kapelija "Sutaras". Nuotraukoje iš kairės: Eimantas Gurskas, Rimantas Petrauskas (LR Tautinių mažumų ir išeivijos departamento gen. direktorius), Antanas Fokas ("Sutaro" vadovas), Lilija Kozlovskienė (ALD Ruošos Komiteto vadovė), Raimondas Gužauskas ir Robertas Kunickas.
Ritos Baltušytės nuotrauka.

Pirmoji diena

Melbourno Lietuvių Parapijos choras. (iš kairės) sėdi: Jaunius Vaitkus, kun. Algimantas Šimkus, Vincas Lazauskas. Antroje eilėje: Zita Prašmutaitė (vadovė), Sofija Pikelienė, Monika Sodaitienė, Elena Dainutienė, Marija Geštautienė, Rita Mačiulaitienė (vargonininkė). Trečioje eilėje: Janina Jankevičienė, Aldona Baltrūnienė, Birutė Prašmutaitė, Gediminas Statkus, Rasa Statkuvienė, Birutė Kymantienė. Nuotraukoje trūksta Edvardo Šidlausko, Marytės Šidlauskienės, Juozo Bruožio, Jono Šneiderio.
Danos Levickienės nuotrauka.

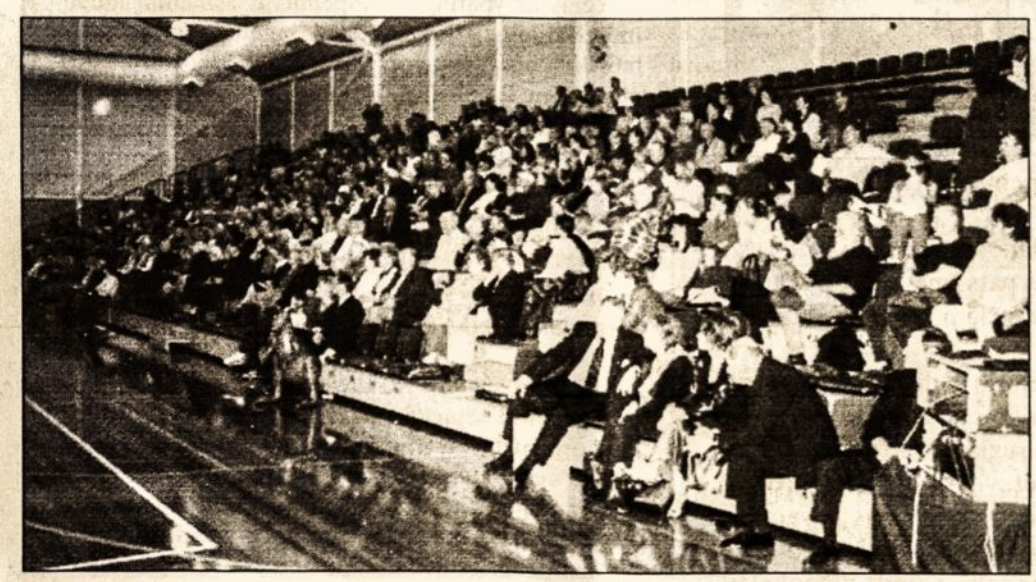

Į Atidarymą MSAC Show Court susirinko apie 300 žiūrovų. Danny Kalėdos nuotr.

Norintieji suspėti į visus XXIII ALD pirmosios dienos (tai buvo 2004 m. gruodžio 27-ji) renginius turėjo keltis labai anksti. Šventos Marijos Jūrų Žvaigždės bažnyčioje jau 9 val. 15 min. prasidėjo bažnytinės muzikos koncertas. Jį organizavo Australijos Lietuvių Katalikų Federacija. Prisipažinsiu, kad besiklausant pakilių melodijų mano (ir įtariu, kad ne tiktai mano) širdyje sukirbėjo visai netaurus pavydo kirminas: ale, tai sekasi tam Melbournui. Negana, kad turi savo bažnyčią netoli Lietuvių Namų, lietuvį kunigą, tai dar ir atskirą Parapijos chorą!

Šiam vienetui vadovauja Zita Prašmutaitė, vargonais akompanuoja Rita Mačiulaitienė (kuri dar dainuoja solo ir duetu). Kaip rašoma XXIII ALD leidinyje, choras kiekvieną sekmadienį gieda per lietuvių pamaldas, dažnai palydi tautiečius į paskutinę kelionę. Choro solistai – Birutė Kymantienė, Birutė Prašmutaitė, Vincas Danius; šv. Mišių metu psalmes gieda Rasa Statkuvienė, Juozas Bruožis, Marija Geštautienė.

Kartu su Melbourno parapijos choru ir solistais bažnytinės muzikos koncerte dalyvavo Danos Levickienės vadovaujamas choras „Danos Vyrai", Moterų kvartetas ir solistas Stepas Levickis.

10 val., kaip ir kiekvienų ALD metu, vyko joms skirtos iškilmingos šv. Mišios, kurias koncelebravo Melbourno lietuvių kapelionas Algirdas Šimkus, Adelaidės lietuvių ganytojas kun. Juozas Petrauskas ir svečias iš Vilniaus kun. Antanas Saulaitis.

Po bažnyčios, kas užkandęs Lietuvių Namuose, o kas ir ne, iš šiaurinio Melbourno skubėjo į kitą didmiesčio pusę – Albert Park. Sujungtas Australijos Lietuvių Dienų ir Sporto Šventės atidarymas turėjo ir pliusų, ir minusų, bet apie juos gal vėliau.

Melbourno vandens ir sporto centre (MSAC) 1val. 30min. numatytas ALD ir Sporto Šventės atidarymas prasidėjo... lietuvišku punktualumu (kaip, reikia pasakyti, ir dalis kitų renginių). Tačiau į salę įžygiavus mūsų sporto klubų uniformomis pasipuošusiems vėliavomis nešiniems jauniesiems sportininkams, nuskambėjus jų priesaikų žodžiams ir išklausius/sugiedojus Australijos ir Lietuvos himnus, publikos nuotaika pagerėjo.

Sportininkai papildė 300 bilietus įsigijusių žiūrovų gretas. Deja, netrukus „šventės vežimui" teko pajusti pirmuosius „kupstus".

Po XXIII LD Ruošos Komiteto pirmininkės Lilijos Kozlovskienės trumpo įžangos žodžio, glausto Australijos Ministro Pirmininko John Howard sveikinimo (jį perskaitė vienas iš programos vedančiųjų Viva Alekna), žodis sveikinimui buvo suteiktas garbingam svečiui iš Lietuvos, Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie LR Vyriausybės generaliniam direktoriui Antanui Petrauskui.

O jis, pasirodo, atvyko ne tuščiomis – atgabeno ne tik gausiai užderėjusį apdovanojimų derlių, savo sveikinimo žodį, bet ir išsamius Premjero Algirdo Brazausko bei Seimo Pirm. Artūro Paulausko sveikinimus. Juos susirinkusiems ištisai ir perskaitė, prieš pradėdamas, prie stalelio su dovanomis bei raštais, kviesti kiekvieną iš 39 pagerbtųjų prieiti jam skirto apdovanojimo atsiimti (žiūr. "M.P."psl. 3).

Virš Australijos lietuvių kultūros rugiapjūtės ėmė kauptis debesys... Jaunimas, kuriam Lietuvoje naudojama oficialių sveikinimų bei raštų kalba sunkiai įkandama, pradėjo voromis eiti iš salės. Kai kurie, apsirūpinę „čipsais" ir gaivinančiais gėrimais, vėliau grįžo.

Plastmasinėse kėdėse sėdintys garbingo amžiaus tautiečiai (o tokių buvo dauguma) irgi pradėjo nerimti, ne vienam ir vaistų prireikė... Beje, ir atranka apdovanojimams ne vienam pasirodė, švelniai tariant, netikėta.

Publikai ir rengėjams pradėjus vis labiau nerimauti, p. A. Petrauskui į talką atėjo Australijos Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdybos pirmininkė Lolita Kalėda..

Apdovanojimams pasibaigus ir Lolitai perskaičius savo sveikinimą, XXIII Australijos Lietuvių Dienas oficialiai atidarė LR Garbės generalinis konsulas Melbourne Andrius Žilinskas.

Po to nuskambėjo fanfaros ir prasidėjo meninė programa.

Iškilmingą melodiją ragais pūtė „rekrūtai" iš Lietuvos – „Sutaro" muzikantų grupė. Ši 15 metų egzistuojanti profesionali tautiška kapelija, per tą laiką surengusi 2500 pasirodymų daugybėje pasaulio šalių, lietuviams Melbourne talkino per visas Dienas – pradedant atidarymu ir baigiant atsisveikinimo gegužine. „Sutaro" kelionę į Australiją palengvino Tautinių mažumų ir išeivijos departamento ALD suteikta finansinė parama, kurios užteko apmokėti bilietus trims iš keturių atlikėjų.

Nuskambėjus fanfaroms, sutariečiai Eimantas Gurskas, Antanas Fokas (vadovas), Raimondas Gužauskas ir Robertas Kunickas, pasidėję prie savęs po kelis instrumentus, susėdo ant šiaudų blokų ir pasirengė akompanuoti lietuviškoms „Rugiapjūtės pabaigtuvėms". Taip pavadinta ALD Atidarymo meninė dalis.

(Bus daugiau)

Atidarymo metu pasirodė liet. tautinių šokių grupių šokėjai iš visų didžiųjų Australijos miestų.
Ritos Baltušytės nuotrauka.

Bendruomenės baruose

Lietuvos Baleto Bičiulių popietė

XXIII Australijos Lietuvių Dienos, gruodžio 30 d.

Popietė pradėta su Juozo Songailos akordiono ir Joan Songaila ritmo įvairia fono muzika. Sekė Lietuvos Valstybinio operos ir baleto teatro 15 minučių ilgio Johann Strauss 'Vienos Kraujas' baletinės ištraukos – video įrašas.

LBB pirmininkas Jurgis Žalkauskas įžanginėje kalboje pasidžiaugė, kad į popietę gausiai susirinko baleto mėgėjai, Lietuvos Respublikos Generaliniai garbės konsulai Andrius Zilinskas su žmona Aida ir Viktoras Šliteris, svečiai iš Lietuvos – dr. Rimantas Morkvėnas (LR įgaliotas ministras ir užsienio reikalų patarėjas išeivijos klausimais) ir Antanas Petrauskas (LR Tautinių mažumų ir išeivijos departamento generalinis direktorius), LBB rėmėjas Richard Ross ir svečiai iš australų baleto.

Jurgis Žalkauskas savo kalboje paminėjo jauną (14 metų), daug žadančią šokėją Olivia Lukaitis, tikėdamasis, kad ji dalyvaus sekančiame LBB renginyje, Lietuvių Dienose Geelonge.

Gauti sveikinimai iš Lietuvos – Valstybinio operos ir baleto teatro vadovybės, baleto vadovės Tatjanos Sedunovos ir visų baleto šokėjų, bei Lietuvos Baleto fondo Vilniuje – buvo šiltai visų susirinkusių į popietę priimti.

Netrukus į salę įbėgo jaunos Ballet Theatre of Victoria mokinės, kurios ypatingai linksmai, jaunatviškai ir nuotaikingai pašoko du šokius pagal Johann Strauss muziką: "Mergaitės baltai apsirengusios" ir "Šampano Polka".

Pianistas Wojtek Wisnievski meistriškai paskambino F. Šopeno veikalą ir solistai – Vilija Burneikytė (mezzo soprano) ir Garry Penhall (baritonas) – abu aukšto meninio lygio dainininkai – įspūdingai atliko lietuviškos dainos ir dviejų arijų duetą.

Vėliau svečiai buvo vaišinami vynu skambant Juozo ir Joan Songailų nuotaikingai muzikai.

Popietę pravedė Lietuvos Baleto Bičiulių valdančioji direktorė Ramona Ratas-Zakarevičius

Jurgis Žalkauskas

Iš kairės: Juozas Songaila, Joan Songaila, Garry Penhall, Vilija Burneikytė, Wojciech Wisniewski. Nuotr. Ramučio Zakarevičiaus.

LBB valdančioji direktorė Ramona Ratas-Zakarevičius sveikina Ballet Theatre of Victoria šokėjas. Nuotr. Ramučio Zakarevičiaus.

Skautų padangėje

Šaunūs vyčiai ir jūrų budžiai stovykloje (2005 sausis). Vytauto Vaitkaus nuotrauka.

"Sutaras" linksmina stovyklautojus Gilwell Park Scout Camp. Vytauto Vaitkaus nuotr.

LSS Dainučio - Krauso Rajoninė skautų stovykla vyko Gilwell Park Scout Camp, Gembrook Vic. 2005 sausio 2 - 9 dienomis su dideliu pasisekimu.

Svečių dieną, sausio 3 d., skautukai dirbo išsijuosę, statydami stovyklos vartus, kasdami stovyklinį tradicinį lietuvišką stalą ir šiaip puošdami stovyklos aplinką. Suvažiavę nemažai svečių stebėjosi tokiu stovyklautojų darbštumu ir gabumais.

Svečių tarpe buvo ir australų skautų Viktorijos valstijos Chief Commisioner Mr. Park su žmona ir svečias iš Lietuvos – LR Tautinių mažumų ir išeivijos departamento generalinis direktorius Antanas Petrauskas, kurie pasveikino stovyklos skautus vėliavų nuleidimo metu.

Stovyklautojų tarpe matėme v.s. fil. kun. Antaną Saulaitį iš Lietuvos. Jis at-vyko kartu su vienu jaunu Lietuvos skautuku, kuris labai stengėsi kuo geriau pasirodyti. Brolis Antanas Saulaitis atlai-kė šv. Mišias gamtoje visiems stovyk-lautojams ir svečiams.

Stovyklon buvo pakviesti ir atvyko a.a. Dainučio ir Krauso šeimos nariai, prisiminti ir pagerbti pirmuosius lietuvių skautų vadovus Australijoje. Jiems buvo įteikti atitinkami pažymėjimai.

Vėliavų nuleidimui išsirikiavo 142 stovyklautojai. Po vėliavų nuleidimo įvyko kapelijos "Sutaras" koncertas, kurio metu stovyklautojai ne tik pasiklausė muzikos, bet ir galėjo linksmai pašokti naujų šokių.

Tokiu būdu vakarienės laikas buvo primirštas ir nei vienas nejautė alkio...

Ačiū "Sutarui".

Mes negalėjome pasilikti laužui, tad tikimės, kad kas nors ir tai aprašys.

Gi viso stovyklavimo aprašymo tikimės sulaukti iš pačių stovyklautojų skautų ir svečių.

Senas vilkiukas

Dabar – į Pietų Ameriką

Po apsilankymo Australijos Lietuvių Dienose ir grįžus Lietuvon, Lietuvos pareigūnų delegacija sausio 14 d. išvyko į Argentiną ir Urugvajų, kur sieks artimiau susipažinti su lietuvių bendruomenių Pietų Amerikoje padėtimi ir nustatyti pagrindinius lietuvių organizacijų poreikius.

Į Lotynų Amerikos valstybes išvyko Vyriausybės kancleris Antanas Kaminskas, Tautinių mažumų ir išeivijos departamento direktorius Antanas Petrauskas, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Gabrielius Žemkalnis bei kiti pareigūnai. Juos lydės Argentinoje dirbantys Lietuvos diplomatai.

Trylika dienų truksiančios viešnagės metu bus atidarytas Pietų Amerikos Lietuvių Jaunimo Suvažiavimas. Lietuvos pareigūnai susitiks su kai kurių Argentinos miestų savivaldos pareigūnais, atsakingais už imigrantų organizacijas. Delegacija taip pat lankysis unikaliame Argentinos lietuvių išeivijos muziejuje, dalyvaus lietuvių parapijos bažnyčioje Buenos Aires lietuviškai laikomose šventose Mišiose.

Urugvajuje vyks susitikimai su pareigūnais, atsakingais už urugvajiečių imigrantus, taip pat su Urugvajaus lietuvių kultūros draugijos atstovais.

Iš Lietuvos į Argentiną emigravo apie 30,000, į Urugvajų – 10,000 Lietuvos gyventojų. Emigracijos viršūnė į šias Lotynų Amerikos valstybes iš Lietuvos buvo 1920-1930 metais.

Lietuvos atstovybė Argentinoje veikė iki 1946 m., vėliau buvo perkelta į Urugvajų. Šiuo metu Lietuvos ambasada Argentinai, Kolumbijai, Urugvajui, Čilei, Ekvadorui ir Venesuelai yra įsikūrusi Buenos Airėse.

(LGITIC)

Lietuvos Nacionalinis Muziejus kreipiasi

Vytautas Vaitkus (Sydney), kuris palaiko glaudų ryšį su šiuo muziejum, gavo padėkos laišką, kurio dalį cituojame:

"Naudodamasi proga, norėčiau Jūsų paprašyti, jei galite, atsiųsti daugiau medžiagos, susijusios su skautų ir Australijos Lietuvių Bendruomenės veikla. Tai galėtų būti fotografijos, emblemos, leidiniai, įvairūs dokumentai, suvenyrai ir kitokie daiktai. Lietuvos Nacionalinio Muziejaus Išeivijos fonde yra kaupiama muziejinė medžiaga apie lietuvių pasitraukimą iš Tėvynės, gyvenimą DP stovyklose, išsikėlimą į kitus kraštus pastoviam gyvenimui, pirmąsias darbovietes, politinę bei kultūrinę veiklą ir kt." Muziejaus adresas:

Arsenalo g. 1, LT – 01100, Vilnius.

Iš Redakcijos pašto

O, žodžiai ypatingi! Koks žmogus
Juos ištarė - per daug išsieikvojo.
Neišeikvojamas tiktai dangus
Ir Dievo meilė - atgaiva tikroji
Ana Achmatova

Gerb. Redaktorę Šv. Kalėdų proga, linkėdami naujų vilčių išsipildymo, sveikina

Plungės viešosios bibliotekos direktorė ir darbuotojai.

Gerbiama Redaktore,

Tegul visi ateinantys metai susideda iš
Padėkos Dienų Jums.
Betliejine žvaigždele, sušviski iš
dangaus,
Nuskaidrink mūsų būtį ir džiugesio
suteik.
Pripildyk mūsų sielas gerumo ir vilties,
Kai šventinė žvakutė ant Kūčių stalo
švies.
Marytė Sirutavičienė
(Šiaulių Juliaus Janonio gimnazija
2004 gruodis)
Šiaulių anglų kalbos mokytojų asociacija
Augutė Vaičiulienė

Teatneša Jums ramybę ir palaimą Šventos Kalėdos.

Te ateinantys 2005-ieji metai būna kupini drąsių idėjų, kilnių sumanymų, taurių darbų, gyvenimiškos išminties ir santarvės.

Prof. Vytautas Kaminskas
VDU rektorius, Kaunas

Džiugių šv. Kalėdų!

Tegul stebuklo paženklinti visi namai ir visos širdys prisipildo džiugesio ir jautrios šilumos.

Tegul Jus ir Jūsų šeimas visus metus lydės gerumas, tiesa, meilė.

Nuoširdžiai **Jūratė Sakalauskienė**
VDU, Kaunas

Gerb. p. Redaktore,

Perskaičius Sesės Dovilės gražų rašinį "Vėlinės ir gyvenimo ciklas" "Mūsų Pastogės" Nr. 48 (2004), prisiminė ankstyvesnės kūrimosi dienos šiame krašte. Tuokart apie lietuviškų kapinių sekciją dar niekas turbūt ir nesvajojo. Tačiau atsivežtos lietuviškos tradicijos liko mūsų širdyse. Skautai, jei neklystu, buvo pirmieji iniciatoriai Visų Šventųjų dieną lankyti lietuvių kapus, iš savo namuose augintų gėlių papuošti antkapius ir, jei diena ne vėjuota, uždegti žvakutę. Vienais metais, vienintelė Kalėdų metu kelio auka buvo jaunas bepradedąs skautavimą vilkiukas Bagdonavičius, prie kurio kapo kasmet skautų Dvasios vadas atkalbėdavo tai dienai skirtas maldas.

Kaip malonu, kad ir šiandiena po tiek daug metų skautai susirenka, apvalo vienišus pamirštus antkapius, paruošia kapus rytojui susirenkančiai parapijai.

Pradžioje lankytojų skaičius buvo mažas, nes artimųjų mažai turėjome, maldomis grįždavome į paliktuosius artimus Lietuvoje. Su laiku lankytojų skaičius augo, lygiai augo ir antkapių skaičius. Šiandieną sekcija galima sakyti pilna, bet mažėja skaičius lankančių kapines Vėlinėse, o taip pat mažėja skaičius ir lankančių lietuviškas pamaldas.

Mūsų eilės mažėja, tik skautai – kaip pradžioje taip ir dabar – vis dar prisimena iškeliaujančius... Vis Budžiu!

Algis Bučinskas

Mielai Redaktorei siunčiame šilčiausius sveikinimus šv. Kalėdų ir 2005 metų proga.

Gražina ir Petras Pranauskai

With best wishes for the festive season and a happy and prosperous New Year.

Stepan Kerkyasharian AM
Chairperson Community Relations
Commission for a Multicultural NSW

Miela Redaktore,

Linkiu, kad Kalėdų žvaigždė nušviestų Jums visą ateinančių metų kelią.

Tegul netrūksta meilės, laimės, sveikatos, ramybės.

Stiprybės, kantrybės, išmoningumo Jums prasmingai dirbant Lietuvos labui.

Pagarbiai **Jūratė Sutkuvienė**
Krosna

Gerb. p. Redaktorei,

Geriausi linkėjimai sekantiems metams!

Jūsų **Aleksandra Vingienė**

Nuoširdžiausiai sveikinu su artėjančiomis šventėmis.

Gerų, turtingų, linksmų švenčių...
Sėkmės

Arminas Lydeka
LR Seimas

Pratęsimas

Pernai "Mūsų Pastogėje" minėjome melbourniškio **Reno Česnos** keliones po Pietų Ameriką ir citavome jo įspūdžius iš to mums tolimo žemyno.

"Mūsų Pastogės" numeriai pasiekė ir Braziliją. Dabar iš San Paulo gavome Australijos lietuvius skatinančią žinutę, kad ir ten lietuviškoji veikla yra gyva. Darbais yra bandoma užsitikrinti, kad lietuviškoji bendruomenė neišnyktų ir kad pastatai, pvz. vietinė bažnyčia, liktų lie-tuvių rankose.

"M.P." inf.

Gerb. Redaktore,

Žurnale "Pasaulio Lietuvis" (2004 rugpjūtis) yra įdomus prof. Antano Tylos straipsnis "Pasipriešinimas lietuviškos spaudos draudimui 1964-1904 m."

Noriu Jūsų paklausti: straipsnyje yra dabar madingas išsireiškimas – rašoma: "Žmonės buvo parblokšti, ir atrodė, kad niekas nepakels galvos ar piršto, kad pasipriešintų Rusijos imperijos valdžios prieš lietuvių kalbą, prieš lietuvišką raštą nukreiptom represijoms. **Deja, ne** per ilgą 40 metų spaudos draudimo laikotarpį susidarė neįveikiamas lietuvių pasipriešinimo trikampis..."

Man, vyresniam – senos mokyklos žmogui, žodis **"deja"** reiškia apgailestavimą ir panašias mintis. Tačiau, šiame straipsnyje apie lietuvių rezistenciją spaudos draudimui yra tik pasididžiavimas ir džiaugsmas. Tad kodėl pavartotas žodis **"deja".** Tas, žinoma, tiktų caro administracijos nuomonei, bet ne mūsų. **"Deja"** išsireiškimą panašiam kontekste pastebėjau visoje eilėje rašinių iš Lietuvos. Kodėl?

Būsiu dėkingas už Jūsų ir kitų skaitytojų nuomonę.

Vytenis Šliogeris

Melbourno atlaidai

Žaibiškai nudardėję du meteliai nuo Adelaidėje gražiai praleistų Lietuvių Dienų, vėl kvietė mus girdyti žirgelius ir ruoštis kitai kelionei. Metams bėgant, daromės vis lėtesni, mažiau rangūs, daugiau reikalaujantys poilsio, ir koja į tą vežimą keliasi jau daug sunkiau. Bet, nutarę dar nepasiduoti, vis dėto traukiame lagaminus iš po suolo.

Smagiai atšventę Kūčias gausioje savo šeimoje, pasidžiaugę Šv. Kalėdų rytą matant vis dar nemažą mūsų lietuvių skaičių bažnyčioje ir, svarbiausia, mūsų chorą gražiai giedant, jautėmės tikrai nuostabioje šventiškoje nuotaikoje.

Antrą Kalėdų dieną, gerai pailsėję, saulei ritinėjantis aukštai padangėje, vairą pasukome link Melbourno. Pasikeisdami kas šimtą kilometrų "kapitono" pareigomis su Nijole, taip ir nepajutome pasiekę Victorijos sieną.

Pavakariais išvydome ir didmiesčio pirmuosius priemiesčius. Truputėlį paklaidžioję pasikeitusiomis miesto centro gatvėmis, pavargę bestoviniuojant kas minutę prie kiekvieno skersgatvio esančių raudonų šviesų, kur po Picton ramių apylinkių kelių keistai jautėmės, pagaliau pasiekėme jau mus laukusius Birutę ir Ramutį Žvinakius. Jų "palocius" Dramanoje puikavosi prie gražios įlankos kalno papėdėje, kitame miesto gale.

Seniai nematyti draugai priėmė ne tik su išskėstomis rankomis, bet ir su virduliuojančiais puodais vaišių. Ramučio vyno rūsys vis plovė ir plovė tas kelionių dulkes, o Birutės pačios keptos juodos duonos gardumas nuvaikė visus nuovargio likučius. Kol pasidalinom įvairiais dabarties ir praeities nugyventais įspūdžiais, nepastebėjom, kad jau ir kitos dienos rytas atsirado.

Pasiteisinę tolimu atstumu nuo miesto, atsiradome tik Švenčių atidarymo iškilmėms. Ką prisimenu iš atidarymo ceremonijų, tai "dėdę" iš Lietuvos su medaliais, dziegoriais, juostomis ir visokiomis cackėmis. Dalino visiems kas buvo ir kas nebuvo salėje, tik mudviem su Nijole kažkodėl neliko. Vėliau, nusitvėręs Krašto Valdybos pirmininkę, klausiu, kodėl tiek daug tų apdovanojimų? O ji aiškina, kad, girdi, jos sąrašiukas buvęs labai trumpas, bet kiti per kažin kokias pažintis gavę, ir ji labai piktinosi, kad kai kurie apdovanoti asmenys dirba daugiau už skatiką negu iš dūšios. Reikia sutikti su ja, kad jei asmuo dirba lietuvybės gerui ne iš pareigos, o už atlyginimą – tai tas skatikas turi atstoti jau tą medalį. Toliau visa kita buvo gražu, bet žmonių nuotaika jau matomai buvo sujaukta. Nesiliovęs ėjimas durų link, reik tikėtis buvo išvada ilgo nuobodaus sėdėjimo ir atsiradusio "nuovargio". Ypač jaunimui, vaikams, kurių koncentracija gali iškentėti tik labai ribotą laiką. Gaila, verta padėkos gražiai suorganizuota atidarymo ceremonija nepadarė reikiamo įspūdžio.

Rytojaus ankstų rytą Nijolė jau turėjo dalyvauti chorų repeticijoje, nors bandžiau gundyti, kad pusvalandis ilgiau lovoje duos daugiau stiprybės balso stygoms – nepakluso. Išvykome patamsėje dar šeimininkams tyliai snaudžiant. Sydnėjiškiai dainoriai rinkosi dar prieš laiką. Kaip vėliau paaiškėjo, kas vėlavosi – tas paskui nežinojo kur turi sėdėti. Gal ir gerai tos kėdės ant scenos – juk kojos daugeliui jau ne taip tvirtos.

Stebint repeticiją ir koncertą, įdomu buvo jausti gerai suorganizuotą eigą. O matant gražų būrį tautiniais rūbais pasipuošusių mūsų tautiečių, maloni šiluma skverbėsi širdin. Norėjosi šūktelti Brazdžionio žodžiais: ***"Mes dar gyvi..!"***

Ne visur buvome, ne visur pajėgėme. Aplankėme abi parodas. Praleidome popietę su balerinomis. Džiaugėmės tautiniais šokiais. Smagu, kaip visada, buvo stebėti didesnius, mažesnius ir visai mažuliukus vaikus linksmai šokančius, ir jų skaičius visai nemažas. Gal dar ir ateitis bus?

Gražu buvo matyti atidaryme žygiuojant "Kovo" jaunimą ir nereikėjo gėdytis kaip Adelaidėje, kad esame iš Sydnėjaus.

Ką matėme – viskas patiko. Malonu buvo matyti seniai matytus veidus. Daug sveikintasi, daug liko neaplankytų, daug ir pasigęsta.

Įteikė ir man pažymėjimą, grįžęs pasikabinau savo kambaryje ant sienos. Dėkingas ALB Melbourno Apylinkės Valdybai už įvertinimą.

Štai, jau ir žirgai paruošti kelionei namų link. Kažin kartais ar gerai šeimininkams yra būti labai vaišingiems? Ar visada norėsi palikti tokius namus? Gali ir neišprašyti. Juokas juokais, bet iš tikrųjų šį kartą buvome apsupti nepaprastai šiltos ir jaukios atmosferos. Ne tik valgėme ir gėrėme, bet ir iki valios nuoširdžiai prisikvatojome. Ačiū mieliems bičiuliams! Nespėjus mums dar atsisveikinti, pasigirsta telefono skambutis, kviečiantis kavos puodeliui. Ne bet kokios – capucino. Tokios rūšies kavos ir dar namuose, kad ir mirdamas neatsisakysi. Tuo labiau mokyklos draugė kviečia... Taip, Birutės ir Ramučio lydimi, užsukam į Mornington pas Emiliją ir Leoną Šilus. Paskutinį kartą kai ten buvau dar jaunas ir neženotas, tai buvo graži ponų Kęsminų sodyba ir tuokart, kiek prisimenu, gražiame vaismedžių sodelyje ūžė gegužinė, aidėjo akordeono garsai, skambėjo lietuviška daina. Trumpai pabuvoję, Emilijos pavaišinti ne tik puikia kavute, bet ir užkandę puikaus ungurio, atsisveikinom su visais ir namų link...

Privažiavus Wodongą, ieškom kelio į Bonegillą. Čia prasidėjo pirmosios dienos Australijoje. Mūsų nustebimui, dideli pasikeitimai: atstatyti barakai, paminklai, montažai su vaizduojamais įvairaus amžiaus ir tautybių veidais. Aš, rodydamas į jauno vaikinuko veidą, bandau aiškinti Nijolei, kad va tas galva virš kitų – tai aš! Nijolė tik žvilgteri, kaip paprastai sumojusi mano mintį. Labai natūralu, kad nori čia štai taip stovėti, tarsi įamžinti savo buvimą.... Taigi, 19 blokas bent dalinai gyvuoja! Bet juk mano daugiausia laiko praleista antroje pusėje kelio. Ten neįsileidžia! Ten priklauso kariškiams. O Australija yra karo stovyje, ir mudu panašūs (turbūt) į šnipus – kaip aš ten beverkšlenau, leidimą gavau tik mašiną apsukti ir lauk!

Važiuojam link Hume tvenkinio. Čia irgi viskas pasikeitę. Nebėra nei tos koplytėlės, kur vis važiuodavau su dviračiu "paskolinti" bažnytinių reikmenų kun. K. Kavaliauskui. Neberandu ir to kranto, kur su Onute naktį dviračiu nudardėjom. Pasikeitęs ir pats tvenkinio vaizdas. NSW pusėje dabar stovi turistus viliojantys prašmatnūs įrengimai. Pernakvojame Hazelbrooke, patraukiame link Snieguotųjų Kalnų. Tiek Australijoje išgyvenus ir nepervažiavus Kalnų, lyg ir gėda prisipažinti. Yra tekę būti tik Tumut ir Cooma, ir tai tarnybiniais reikalais.

Ieškom sniego, bet visur ištirpę. Kelionė čia labai įspūdinga: vietomis augmenija lyg iš kitos planetos, viskas nudžiūvę, išnykę, be gyvybės ženklo, kitur lyg būtum Lietuvoje tarp laukų, žydinčių laukinių gėlių. Abu patenkinti, kad nepabūgom pasukę iš kelio. Pavakarėje mažame miestelyje surandame motelį, kur ant raštinės durų iškaba su kambario kainomis ir raktais duryse. Šeimininkas atsiprašo, kad ne namuose. Kambarys jaukus, lova švari, plati ir patogi. Netrūksta ir kitų patogumų, ir kaina pasakiškai gera. Be to formalumai neeiliniai malonūs. Ant rytojaus pasiekiam Cooma. Lietuviška vėliava nors truputį ir nublukus, dar plevėsuoja. Iš čia jau link Pictono.

Lydimi žaibų ir griaustinio per audras veržiamės pirmyn. Besiartinant prie namų oras pragiedrėjo, atsirado ir saulutė. Pati jos didenybė gamta nenori, kad namai mus sutiktų niūriai. Ačiū, melbourniškiai, už gražiai ir jaukiai suruoštus "lietuviškus atlaidus".

Algis Bučinskas

Švietimas

Kur dingo Donelaitis, Goethe, Dante, Balzac'as, Tolstojus?..

Ar pasiduodama "naujai gadynei"? Keletas minčių apie brandos egzaminus ir pirmuosius kalbos kursus Melbourno Universitete.
(Mokytojų Konferencija, XXIII Lietuvių Dienos, Melbournas, 2004.XII 28)

Dr. Kristina Čėsnaitė-Brazaitis

Nuoširdžiai dėkoju organizatorėms Rūtai Kenney ir Ievai Arienei už pakvietimą prisidėti pranešimu dėl lietuvių kalbos kursų Melbourne.

Svarstant lietuvių kalbos dėstymą brandos lygiu, pirmiausia noriu pasakyti, kad lietuvių kalba, kaip ir kitos svetimos kalbos, vad. LOTE kalbomis (Languages Other Than English), atsidūrė pavojuje prarasti savo esmę ir dvasią. Kodėl taip sakau? O vien dėl to, kad pažvelgus į lietuvių kalbos rašomųjų egzaminų pavyzdžius paskutiniaisiais metais, matau, kad per daug pabrėžiamos socialinės temos. Čia ne mokytojų kaltė, o, mano manymu, pernelyg vienodų normų įsigalėjimas Viktorijos gimnazijose. Užtenka tik peržvelgti Švietimo Ministerijos vienodo lygio reikalavimus visomis svetimomis LOTE kalbomis. Taip pat kaltas jau visur įsitvirtinęs komunikacinis metodas (communicative method). Galima pastebėti, kad rašyba, tikslumas ir bendras intelektualinis mokinių/studentų lygis šiame procese tiek gimnazijose, tiek universitetuose labai nukenčia. Visomis kalbomis nurodomos visiškai tokios pat temos ir potemės: individas (asmeninis pasaulis, mokslas ir aspiracijos; sveikata ir laisvalaikis); LOTE kalbančios bendruomenės (gyvenimo būdas, pal. "lifestyles"; istorinė perspektyva; menas ir pramogos); ir kintantis pasaulis (visuomeniniai aspektai; darbo aplinka; modernusis gyvenimas). Pagrindinės temos atsispindi valstybiniuose egzaminuose, potemes (čia skliausteliuose) gali atskiros mokyklos susidėlioti atskirai. Jos valstybiniuose egzaminuose neegzminuojamos ir čia nediskutuojamos.

Lietuvių kalbos mokyklos Australijoje, kaip žinome, yra įsisteigusios turbūt jau nuo 1950 metų (žr. Lietuvių Enciklopedija, I, [1954], p. 453). Maždaug 1975 metais Lietuvių Kalbos Kursai gavo valstybinį pripažinimą Mebourne ir 1980-83 metais veikė dvi gimnazijos klasės: 11-toje skaičiai svyravo tarp 11-13, 12-toje – tarp 6-8 mokinių, o tai vienam iš Australijos miestų buvo visai neblogi skaičiai. Prireikus atnaujinti akreditaciją (t.y. lietuvių kalbai suteikti valdžios pripažinimą kaip brandos dalyką), teko iš naujo sudaryti smulkią lietuvių kalbos kurso programą (syllabus). Į ją įėjo įvairios kalbos temos: kalbos žinojimas ir gramatika, literatūra, tautosaka ir istorija. Laikui bėgant ir ypač šiuo metu įsigalėjo dideli valstybinių egzaminų reikalavimų pasikeitimai.

Taigi, jei tik žvilgtelėsim į dabartinį, pvz., 2003 m. egzaminų pavyzdį, tuojau pastebėsim didelius skirtumus. Čia yra trys pagrindinės dalys: Klausimai ir atsakymai (Listening and Responding), Skaitymai ir atsakymai (Reading and Responding) ir Rašymas LOTE kalba (Writing in Lithuanian). Tekstai yra paimti iš gyvenimo Lietuvoje ir gyvenimo užsienyje. Tik kai kurias dalis kandidatai privalo rašyti lietuviškai. Tenka apgailestauti, kad vadovaujantis naujais reikalavimais, rašomajam egzamine nebeanalizuojami įdomūs romanai, (pvz., Toliušio "Tryliktoji Laida"), istorijoje – susipažinimas su esminėmis temomis, (pvz. Perėjimas iš pagonybės į krikščionybę Lietuvoje); puikių eilėraščių žinojimas, (pvz. Maironio, K. Binkio, K. Bradūno poezija), tautosaka su iš tiesų nuostabiomis ir žavingomis pasakomis (pvz., apie Perkūną, velnią, raganas, laumes ir t.t.) ir dainuojamoji tautosaka su įvairiausių žanrų jautriomis dainomis (pvz., apie meilę, karą, taip pat ir raudomis). Tačiau galima leisti, kad pasirenkant potemes, dar vis suteikiamos galimybės mokiniams susipažinti su kanonine grožine literatūra, ir kad tai sudaro dalį kitų egzaminų, kurie įskaičiuojami į mokinių rezultatus metų pabaigoje. Šitame pranešime, aišku, tik kalbama apie valstybinius egzaminus.

Palyginus ankstesniuosius (pvz., 1982 m.) valstybinius rašomuosius egzaminus su dabartiniais (pvz., 2003 m.), tuojau galime konstatuoti, kad per valstybinius egzaminus anksčiau buvo daug daugiau reikalaujama. Pirmoje, kalbos, dalyje (Translation) reikėjo atlikti tris uždavinius: a) versti iš lietuvių į anglų kalbą; b) parodyti lietuviško ir anglų žodyno valdymą/žinojimą ir c) įrodyti idiomų žinojimą. Antroje kalbos dalyje (Comprehension) į lietuvišką tekstą, prie kurio pritaikyti lietuviški klausimai, reikėjo atsakyti angliškai; trečioje (Grammar) – reikėjo įrodyti gramatikos žinias. Ketvirtoje, rašinėlio, dalyje (Essay) reikėjo parašyti apie 180-200 žodžių rašinėlį lietuviškai. Paskutinėje, ketvirtoje, dalyje (Prescribed Reading: literature, history and poetry) egzaminuojamas privalomas skaitymas (compulsory reading). Šitokiuose egzaminuose atsispindi dar išlikusi turtinga ir turininga programa, kurią anksčiau galėjo sudaryti patys mokytojai, ir, svarbiausia, tai valstybiniuose egzaminuose buvo egzaminuojama, o čia ir visa esmė. Suprastink reikalavimus, kris lygis. Kris lygis gimnazijose, sunku bus bet kada pasivyti universitete tai, kas gimnazijose neišeita. Universitetuose ne vienas docentas už galvos susiima pamatęs, kad net ir ketvirto (honours) kurso studentai neišmoko taisyklingai vartoti keblių būdvardžio (adjectives) galūnių vokiečių kalboje. Tuo aktualiau, atrodo, tai yra lietuvių kalbai su įvairia ir turtinga morfologiija.

Taigi, palyginus du tipiškus egzaminų pavyzdžius, kuriuos skiria tik 23 metai, nesunku pamatyti, kaip susilpnėjo ir buvo atskiesti (kaip kisielius vandeniu) dabartiniai rašomųjų egzaminų reikalavimai, ne tik lietuvių kalbos, bet ir visų svetimų LOTE kalbų.

Kas prie visa to privedė? Aš iš dalies matau komunikacinio metodo kaltę. Maždaug nuo 1980 metų pedagogikoje pradėjo smarkiai dominuoti vadinamasis komunikacinis metodas (communicative method), tai modernios kalbotyros įtakos pedagogikai padarinys. Šis metodas pasidarė labai populiarus ir greitai visur pasklido. Jo centre mokinys, jo pakraštyje – mokytojas. Metodas pabrėžė reikalingumą bendrauti su aplinka ir siekė į kalbų dėstymą integruoti kuo realesnes gyvenimo situacijas. Mokytojo vaidmuo tapo jei ne antraeiliu, tai daug mažesniu. Mokytojas tapo vadinamuoju tarpininku (facilitator). Vertimo praktika ir gramatikos pažinimas pasidarė aukojami ant modernizmo aukuro.

Pažvelkim į dar vieną kalbų dėstymo metodologijos sukeltą padarinį. Jau nuo maždaug 1985 metų dėstant kalbas vis labiau vyrauja kompiuterija. Į svetimų kalbų programas naujai pradedantiesiems mokiniai ir studentai gali naudotis įvairiomis kompiuterio programomis. Ir man teko tokią kalbų mokymo kompiuterio programą (Multifocal German Program For Beginners) parašyti ir įvesti Melbourno Universitete esančiame Horwood Language Centre (vėliau pritaikyta internetui: Web-MGP). Galiu iš daugelio metų praktikos konstatuoti, kad kompiuterinės programos – kaip ir anksčiau minėtas komunikacinis metodas – gera praktiška pagalbinė priemonė besimokant kalbos, bet ji yra ribotai naudinga, nes nukenčia kalbos sudėtingumas ir kultūrinis turinys. Jos nesuteikia to, ko reikia. Būtent – tiksliai naudotis sintakse, susipažinti su pasauline literatūra ir šiaip pasiekti patenkinamą bendrą įssilavinimą. Tik dideli optimistai tiki, kad greitai bus galima pasišnekėti su kompiuteriais ir iš jų išgirsti atsakymus į visus svarbiausius klausimus. Taip pat ir internetas su savo galybe informacijos nesuteikia to, ko reikia dėstant kalbas – gyvo žmogaus!

Nors pateikiau gana kritiškų pastabų, aš į lietuvių kalbos kursus Australijoje vis dėlto žiūriu labai teigiamai. Skubu pridurti, kad mūsų lietuvių kalbos mokytojams ir lietuvių iniciatyvai visose Australijos valstijose mes esame be galo dėkingi. Nesusidariau įspūdžio, kad čia einama tokiu keliu, kur, pagal anglus, "kūdikis išpilamas iš vonios su visu vandeniu", ir kad išmetus visas kultūrines temas iš valstybinių egzaminų, pamirštama integruoti kai kuriuos kultūros šedevrus į individualias mokyklos programas. Nemanau, kad būtų bijoma tradicinių temų ir tradicinės tautosakos, su kuria mokinukai supažindinami savaitgalio mokyklose, o gimanzistai gimnazijoje. Mes nepamiršome, kad visą darbą lietuviškose mokyklose bei gimnazijose nuo pat pradžių atliko savanoriai, o ne, su mažom išimtim, valdžios apmokami pareigūnai.

Tenka tik pažvelgti į Australijoje užaugusį jaunimą, kuris kalba lietuviškai, aktyviai dalyvauja lietuviškoje veikloje ir dabar tiesiogiai bendrauja su laisva Lietuva. Taip stipriai išsilaikę lietuviai – gerą pusšimtį metų – Australijoje kalbos tobulinimą galės ir toliau tęsti pačioje Australijoje ir vėliau ją tobulinti Lietuvoje, nors mokinių skaičius yra mažas. Reikia turėti vilčių, kad jauni mokiniai, pedagogai ir mokslininkai prisidės prie senos, gražios kalbos ir literatūros ugdymo tęstinumo ir kad lietuvių kalba nesugers per daug svetimos įtakos ir anglicizmų globalizacijos apimtame pasaulyje. To aš nuoširdžiai linkiu.

Dėkoju už dėmesį.

Straipsnio autorė dr. Kristina Brazaitienė skaito pranešimą Melbourne vykusioje lietuvių kalbos mokytojų konferencijoje. Šalia – Garbės generaliniskonsulas Melbourne Andrius Žilinskas. **Ritos Baltušytės nuotrauka.**

Gerb. "Mūsų Pastogės" Redaktore,
Dalia Doniela,

Nuoširdžiai dėkoju už dviejų metų abipusį bendradarbiavimą ir Krašto Valdybos straipsnių / pranešimų išspausdinimą bei pasirengimo XXIII Australijos Lietuvių Dienoms ir Krašto Tarybos narių XXIX suvažiavimui Melbourne savalaikį dokumentų atspausdinimą.

Visiems Redakcijos darbuotojams ir Jūsų rėmėjams labai ačiū už Bendruomenės veiklos supratimą ir atliekamą neįkainuojamą darbą puoselėjant lietuviškas tradicijas Australijoje.

Asmeniškai, **Lolita Kalėda**

Lietuvių kultūrinės veiklos tęstinumas Australijoje mūsų visų reikalas

Remkime Australijos Lietuvių Fondą – aukos atleidžiamos nuo pajamų mokesčio (Tax deductible)

Naudokite pavadinimą anglų kalboje – **Australian Lithuanian Foundation Inc. 44 - 50 Errol St., North Melbourne, Vic. 3051.**

Turint klausimų, galite skambinti Algiui Šimkui **tel.: (03) 9578 4319.**

Lietuva iš arti

Įtartina Stasio Lozoraičio mirtis

Šiais metais pasaulį sukrėtė ne viena žinia apie nematomo žudiko – nuodų – panaudojimą prieš politinius oponentus. Austrijos gydytojai paskelbė, kad Ukrainos oranžinės revoliucijos lyderio Viktor Juščenko sveikatą ir veidą sudarkė ypač pavojingas dioksinas. Asmeninis palestiniečių lyderio Yasser Arafat gydytojas Ahmad Abdurrahman patvirtino, kad politikas mirė dėl priešininkų klastos – buvo nunuodytas lėtai veikiančia nežinoma medžiaga.

Politinių pasikėsinimų istorijos nupūtė dulkes ir nuo 12 metų senumo įvykių Lietuvoje. Jos priminė keistas, paslaptimis ir gandais aplipusias nepaprastojo ir įgaliotojo Lietuvos ambasadoriaus JAV, o vėliau – Romoje Stasio Lozoraičio ligos bei mirties aplinkybes. Vėl pasigirdo įtarimų, kad galbūt ir jo sveikatą sudarkė į maistą subertos vėžio ląsteles aktyvinančios medžiagos.

1994 m. pavasarį 69 metų Stasys Lozoraitis buvo taip staiga ir netikėtai užpultas ligos, kad nebesulaukė vidurvasario. Gegužę jam sutriko kepenų veikla, o birželio 13 d. diplomatas mirė. Tuomet ir buvo prisimintas mįslingas nutikimas Vilniuje per pirmuosius atkurtosios Lietuvos prezidento rinkimus.

1993 m. vasario 14-ąją, lemiamą rinkimų dieną, kandidatas į Prezidento postą Stasys Lozoraitis sunegalavo. Naktį žurnalistų kviestas švęsti, S.Lozoraitis pasakė, jog mielai tai padarytų, jeigu nebūtų apsinuodijęs kiaušiniais su majonezu iš „Draugystės“ viešbučio. Tuomet šis Vilniaus viešbutis buvo laikomas geriausiu. Jame gyvendavo garbingiausi Lietuvos svečiai. Per rinkimų kampaniją jį pasirinko ir Stasys Lozoraitis su žmona Daniela.

Dabar „Crowne Plaza“ pavadinimą gavusį viešbutį valdo premjero Algirdo Brazausko žmona Kristina. Tame Lietuvos prestižiniame viešbutyje ji dirbo daug metų. Per 1993-iųjų rinkimus A.Brazauskas nugalėjo S.Lozoraitį ir tapo prezidentu.

Rimtų sveikatos problemų anksčiau neturėjęs S.Lozoraitis po rinkimų atrodė gerokai nusilpęs. ***„Tuomet mes viską aiškinome nuovargiu, rinkimų įtampa, galbūt – pralaimėjimo kartėliu. Jokios kitos versijos nebuvo aptariamos“***, – prisiminė buvusi S.Lozoraičio atstovė spaudai Violeta Gaižauskaitė. Tačiau ištikimai politiko gyvenimo palydovei Danielai Lozoraitienei pusryčiai „Draugystėje“ niekada neišdilo iš atminties.

Palaidojusi Stasį Lozoraitį našlė Daniela nuolat ir privačiai, ir viešai kalbėdavo, kad jos gyvenimo draugas galėjo būti nunuodytas. ***„Esu įsitikinusi, kad Stasio sunegalavimas Vilniuje per rinkimus ir tolesnė liga yra susiję“***, – bendraudama su „Lietuvos ryto“ žurnalistais kartodavo Daniela Lozoraitienė. Ji prisiminė, kaip prastai tomis dienomis Vilniuje jautėsi jos vyras. Nuo to laiko jo savijauta jau niekada nebuvo tokia kaip anksčiau.

„Nepusryčiavau ir kartu kiaušinių nevalgiau, tačiau tą rinkimų dienos rytą bendravau su S.Lozoraičiu. Jis skundėsi staiga pablogėjusia sveikata“, – prisiminė buvęs S. Lozoraičio rinkimų štabo narys dabartinis europarlamentaras Eugenijus Gentvilas.

Kai Stasys Lozoraitis nusprendė dalyvauti Lietuvos prezidento rinkimuose, Daniela patarė elgtis kaip Amerikoje – nuodugniai pasitikrinti sveikatą. Oficialiai užfiksuoti šio patikrinimo rezultatai nekėlė abejonių. Kandidatas – sveikas. Tiesa, jį vargino kvėpavimo takų sutrikimai, kartais buvo užsimenama apie paskaudančius sąnarius. Tačiau šie negalavimai nekėlė rimtesnio pavojaus. Dirbusieji kartu su Lozoraičiu stebėjosi jo energija ir gyvybingumu. Tai – dar viena priežastis, dėl kurios gerai į atmintį įstrigo keista negalios pradžia Vilniuje.

Po rinkimų, 1994 m. gegužės pradžioje Lozoraičių namuose Romoje viešėjo turistai iš Lietuvos. Sode šeimininkai su svečiais gurkšnojo vyną. Buvo vėsoka. S. Lozoraitis atsiprašė esąs peršalęs. Išgėrė aspirino ir išėjo ilsėtis. Kitą rytą buvo dar blogiau. Gydytojas paragino pasitikrinti sveikatą. Gegužės 13 dieną gauti atsakymai skambėjo negailestingai: kepenų vėžys, gyventi liko trys ar keturios savaitės.

Nieko apie pavojų nesakydama vyrui, Daniela Lozoraitienė išsivežė jį į JAV.

“Birželio 13-ąją mirė S.Lozoraitis. Jo mirtis man buvo visiškai nelauktas gilus sukrėtimas“, – atsiminimų knygoje rašė Prezidentas Valdas Adamkus, kuris 1993 m. buvo S.Lozoraičio rinkimų kampanijos vadovas.

Negalėdama susitaikyti su netikėta kepenų vėžio diagnoze, Daniela Lozoraitienė paprašė medikų atlikti autopsiją – papildomai ištirti ligos ir mirties priežastį. Tyrimas ne tik neišsklaidė, bet dar labiau sutvirtino našlės abejones dėl vyro ligos kilmės. ***„Turiu rezultatus. Jie sako, kad mano vyras mirė nuo kepenų vėžio, labai retos formos, atsirandančios ne dėl genetinių ar paveldimų priežasčių, o galbūt sukeltos farmacinių medžiagų. Jos yra išvardytos“***, – pasakojo D.Lozoraitis. Veikliosios medžiagos, galėjusios paskatinti kepenų vėžį, įeina į įvairių vaistų sudėtį. Bet D.Lozoraitis sakė, kad jos vyras nevartojo kokių nors išskirtinių ar stiprių medikamentų.

„Jis pats apie tai kalbėjo, kad viskas būtų gerai, tik ta prakeikta „Draugystės“ kiaušinienė, po kurios jis jau visą laiką blogai jautėsi“, – prisiminimais pasidalijo tuomet rinkimuose nedalyvavęs, bet atidžiai įvykius stebėjęs dabartinis europarlamentaras Vytautas Landsbergis.

“Ar jums taip pat liko abejonių?”

“Yra viena ypač keista aplinkybė, kuri pasėjo dar daugiau įtarimų. Mirus S.Lozoraičiui, tyrimų rezultatai parodė staigią cheminės kilmės kepenų vėžio formą. Žmonai pažadėta pateikti duomenis po visiško ištyrimo. Kai po kurio laiko ji kreipėsi, paaiškėjo, kad visi skrodimo duomenys, paimti tolesniems laboratoriniams tyrimams, dingo.”

“Gal tokių dalykų neretai pasitaiko?”

“Tai įvyko Amerikos klinikoje, o ten tai yra labai išimtinis atvejis. Tai kelia įtarimų. Ir pagrindo galėjo būti. Matome, kad tam tikrų jėgų (KGB. – “L.r.” Red.) ***stilius iki šiol nesikeičia. Jos nebūtinai galėjo būti vadovaujamos iš Lietuvos, galbūt – iš Maskvos ar Minsko, kur yra labai stiprus filialas, skirtas Lietuvai”***, - samprotavo V.Landsbergis.

Kai S.Lozoraičio žmona pirmą kartą užsiminė apie galimą jos vyro nuodijimą, daug kas trūkčiojo pečiais: vėžys yra vėžys – ko čia dar ieškoti. Tačiau gandai sklido. JAV atlikti tyrimai jų neatmetė. Cheminės kilmės staigus kepenų vėžys gali būti sukeltas dirbtinai, vėžio ląsteles aktyvinančiomis medžiagomis. Verta prisiminti ir tai, jog S.Lozoraičio apsinuodijimas „Draugystės“ viešbutyje 1993 m. neliko nepastebėtas. Jis sukėlė didelį triukšmą. Viešbutį užgriuvo daugybė tikrintojų.

S.Lozoraitis, pralaimėjęs kovą A.Brazauskui, tris dienas po rinkimų praleido savo kambaryje. Kol jis gėrė gydomąsias arbatas, Lietuvos įmonėms buvo uždrausta gaminti majonezą.Kažkas suabejojo, ar galima apsinuodyti virtu kiaušiniu, todėl buvo tikrinamas Lietuvoje gaminamas majonezas – ir aliejaus, ir kiaušinio miltelių kokybė. Nieko įtartina nustatyti nepavyko. Gal pamelavo? Sunku patikėti, kad tikrin.

Nuotraukoje – Stasio Lozoraičio rašomasis stalas, kėdė ir asmeniški daiktai Vytauto Didžiojo Universiteto Rektorate esančiame S.Lozoraičio muziejuje, Kaune.

tojai nuslėpė garsiausio tuo metu šalyje žmogaus ligą sukėlusią priežastį.

Jei S.Lozoraitis nesuvalgė kenksmingo maisto, tai kuo jis apsinuodijo? ***“Kokia priežastis sukėlė cheminės kilmės vėžio formą? Kai viskas buvo pradanginta, jau nenustatysi, bet tai ir didina įtarimus“***, – svarstė V.Landsbergis. V.Landsbergis sakė, jog S.Lozoraitis buvo nepageidautinas Sovietų Sąjungai, kuri tuo metu projektavo buvusių sovietų respublikų prilaikymą savo orbitoje: ***„Lygiai ta pati situacija kaip dabar Ukrainoje. Lietuva buvo ištrūkusi, bet galėjo būti patraukta atgal. Todėl buvo ir antrinė blokada, kai mėnesį prieš rinkimus neturėjome naftos, šildymo. Žmonės buvo suirzę, o S.Lozoraičio oponentas*** (A.Brazauskas. – “L.r.” Red.) ***sakydavo, kad jis nuvažiuos į Maskvą ir viską sutvarkys“***. Pasak V.Landsbergio, Stasys Lozoraitis buvo provakarietiškas, jis būtų kliudęs.

Seime po 1992 m. rinkimų daugumą sudarė buvusios komunistų partijos nariai. Reikėjo pabaigti statyti raudoną valdžios piramidę. Buvo galvojama, kad kitaip mąstantis prezidentas gali sutrukdyti. ***„KGB tarnybos tebedirbo ir galėjo imtis bet kokių priemonių. Mes matome, jokios pažangos neįvyko per 12 metų. Šios organizacijos galimybės neribotos. Mąstymas nesikeičia“***, – sakė V.Landsbergis.

V.Landsbergis – ne vienintelis, įžvelgiantis toli siekiančią KGB ranką. V.Juščenko’s veide pėdsaką palikę ir kepenų vėžį galintys sukelti nuodai privertė pasaulį prisiminti ir daugybę kitų mįslingų pasikėsinimų posovietinėje erdvėje. Pasikėsinimų bandant nuodyti sąrašas yra ilgas. V.Juščenko – tiktai vienas ryškiausių pavyzdžių. Neabejojama, kad nuodai su dioksinu buvo kuriami KGB laboratorijose.

Per stebuklą gyva liko kritikos Kremliui negailinti „Novaja gazeta“ žurnalistė Ana Politkovskaja, išgėrusi puodelį arbatos lėktuve. Ji jau seniai įtarė, kad jos pokalbiai telefonu yra fiksuojami. Tą kartą ji turėjo ypatingą planą, galintį demaskuoti tikrąjį Rusijos požiūrį ir vaidmenį Beslano tragedijoje, apie kurį ji prasitarė telefonu organizuodama ypač svarbų susitikimą. Jos lėktuvas neišskrido – žurnalistė susigundė paslaugaus nepažįstamojo pasiūlymu sėsti į kitą. Nieko nevalgiusi A.Politkovskaja paprašė lėktuve arbatos. Nuo tos akimirkos ji prarado sąmonę...

Neabejojama, kad nuodai sukėlė liberalių pažiūrų Rusijos politiko ir žurnalisto Jurij Ščekočichin mirtį tuo metu, kai jis tyrė didelio masto korupciją muitinėse ir karo pramonėje. Rusijos generalinė prokuratūra aiškino, kad nėra pagrindo įtarti nusikaltimą. Tačiau Didž. Britanijos nepriklausoma laboratorija ištyrė mirusiojo audinių pavyzdžius ir rado nuodų pėdsakų.

Ramunė Sotvarienė,
“L.r.” (sutrumpinta)

Europos “Ervinas” siautė ir Lietuvoje

Per Baltiją atsiritęs uraganas „Ervinas“ tūkstančius pajūrio gyventojų paliko be elektros energijos, kai kuriose vietovėse buvo nutrūkęs šilumos, vandens tiekimas. Kelias paras negalėjo normaliai dirbti Klaipėdos uostas.

Šeštadienį (sausio 5 d.) po pietų vakarų krypties vėjo greičiui sustiprėjus iki 25 metrų per sekundę, iš Baltijos jūros sklidusios maždaug 3-4 metrų aukščio bangos ėmė ristis per apsauginius molus. Ėmė trūkinėti arčiau įplaukos kanalo stovinčių laivų lynai. „Klaipėdos naftos“ terminale buvo neleista prisirišti didiesiems tanklaiviams, į kuriuos pumpuojami naftos produktai.

Nutrūkus keltų eismui per Kuršių marias, į pavojingą padėtį buvo patekęs Kopgalio tvirtovėje įsikūręs Lietuvos jūrų muziejus – sugedus elektros tiekimo įrenginiams, jis daugiau kaip pusę paros buvo priverstas gyventi be žuvų akvariumų ir gyvūnų baseinų šildymui būtinos energijos. Neveikiant vandens filtravimo įrangai, nukentėjo patys brangiausi muziejaus eksponatai – akvariumai su gyvaisiais koralais, gležnomis atogrąžų platumų žuvimis. Baiminamasi, kad baseinuose atvėsęs jūros vanduo nepakenktų temperatūrų pokyčiui jautrių delfinų sveikatai. Klaipėdos gatvėse, kiemuose išvartyta keliasdešimt medžių. Kai kurie virsdami prislėgė ir apgadino prie gyvenamųjų namų žmonių pastatytus lengvuosius automobilius.

Daug nuostolių uraganas padarė Kuršių marių žvejams. ***„Visi mano įmonės 24 tinklai su laimikiu jau bus sudraskyti ar nunešti į Kaliningrado srities vandenis“***, – sakė vienas įmonės direktorius. Nukentėjo ir dvi didžiausios prieplaukos. Kaip ir prieš penkerius metus siaučiant „Anatolijui“, audra jų įplaukas užnešė smėliu, sugadino kranto įrenginius.

„Ventainės“ pakrantėje galinga mūša iš Kuršių marių sumaitojo ir su savimi nusinešė dalį tarptautinio skulptūrų parko. Jis per Šiaurės šalių menininkų simpoziumus – Kuršių meno savaites – čia kurtas nuo 2002 m. Minija ties Kartena per parą šoktelėjo 76 centimetrais, o Nemunas ties Rusne kritinę ribą viršijo 38 centimetrais. Krašto kelio Šilutė-Rusnė septintajame kilometre atsirado 300 m 15 cm gylio užlietas ruožas, o per užlietus vieškelius galima privažiuoti tik visureigiais ar traktoriais.

Centriniame Palangos paplūdimyje 4-5 m aukščio siekusios bangos apie 2 km ruože nurėžė aukštus kopų skardžius. Prie tilto jūra pasiglemžė dar apie 5 m kopų. Jūra nuniokojo Palangos tiltą. Bangos iš apačios atmušė 5 cm storio grindinio lentas, kai kurias jų perlaužė. Perniek nuėjo ir išleisti šimtai tūkstančių litų kopų pynimams.

(Pagal Lietuvos spaudą)

Lietuviai pasaulyje

Lietuviai aukoja nukentėjusiai Azijai

(BNS). Lietuvos parama nuo cunamio bangų nukentėjusioms Pietryčių Azijos šalims bus pati didžiausia, kurią lietuviai iš viso buvo aukoję užsienio šalims. Specialiai bankuose atidarytose sąskaitose surinktos sumos – rekordinės. Pietryčių Azijos šalys sulaukė ir išskirtinio valdžios institucijų dėmesio.

Lietuvių aukas šiuo metu iš viso renka dvi nevyriausybinės organizacijos. Į Lietuvos Raudonojo kryžiaus draugijos "Vilniaus banke" atidarytą sąskaitą Lietuvos piliečiai iki metų pradžios yra paaukoję 125,000 litų. Šią sumą sudarė 665 asmenų paaukotos lėšos. Iki šiol Lietuvos Raudonojo kryžiaus draugijos didžiausia surinkta suma buvo 50,000 litų, skirtų nuo teroristų nukentėjusiems Beslano gyventojams.

Dauguma fizinių asmenų aukojo nuo 5 iki 100 litų siekiančias sumas. Didžiausia fizinio asmens skirta auka buvo 1000 JAV dolerių (apie 2,550 litų – DELFI). Pietryčių Azijos valstybėms aukoję juridiniai asmenys į sąskaitą pervedė nuo 100 iki 10,000 litų sumas. Iki šiol rekordinę sumą surinko ir Lietuvos Caritas atstovai. "Hansabanko" sąskaitoje per tris dienas buvo sukaupta 11,100 litų. Į Caritas atidarytą sąskaitą iš viso aukojo 75 privatūs asmenys ir 2 bendrovės.

Cunamio nuniokotas valstybes ketina paremti ir Lietuvos Vyriausybė. Užsienio reikalų ministerija paprašė Finansų ministerijos skirti dalį lėšų šiai labdaringai misijai. Vyriausybės posėdyje nutarta skirti iš viso 350,000 litų. Lietuvos atstovas dalyvavo ir Džakartoje (Indonezija) vykusioje konferencijoje, kur buvo aptarta parama pasauliniame lygyje.

100,000 litų dydžio paramą nutarė skirti ir Vilniaus miesto taryba. Šios Vilniaus savivaldybės lėšos bus pervestos į Lietuvos Raudonojo kryžiaus draugijos atidarytą specialią sąskaitą.

* * *

(DELFI). Vėliausiomis žiniomis, Aziją ištikusi didžioji gamtos nelaimė lietuvių nepalietė.

Lietuvos Užsienio reikalų ministerijos duomenimis, į šį Pietryčių Azijos regioną per Lietuvos kelionių agentūras buvo išvykę 112 asmenų, savarankiškai ne per kelionių agentūras buvo išvykę 38 Lietuvos piliečiai. ❑

Naudojosi pietryčių Azijos tragedija

Didžiojoje Britanijoje atsidūrę nesąžiningi lietuviai ragina gyventojus aukoti dėvėtus drabužius, kurie neva bus gabenami nukentėjusiems nuo bangų Pietų ir Pietryčių Azijos gyventojams. Paaiškėjo, jog, prisidengę išgalvotais labdaros organizacijų vardais, lietuviai vėliau šiuos daiktus parduoda Lietuvoje arba kitose šalyse. Prašoma aukoti ne tiktai rūbus, bet ir avalynę, rankšluosčius, antklodes. Škotijos gyventojai nustebo sužinoję, jog nukentėjusiems reikia ir parfumerijos, garso bei vaizdo technikos. Pastaruoju metu aukoti nukentėjusiems nuo stichijos žmonėms ragina labdaros organizacija pasivadinusi „Realmday Ltd".

Apie naująjį lietuvių verslą britų spauda pirmąkart paskelbė dar rudenį. Kai kuriuose Škotijos miestuose pradėti dalyti lankstinukai, kuriuose gyventojai raginami aukoti drabužius trečiojo pasaulio šalims. Susidomėjus kontrolės institucijoms, paaiškėjo, kad tai – nelegalus lietuvių firmų verslas. Aukoti kvietė „Kosta Ltd" vardu pasivadinusi labdaros organizacija. Gyventojai raginami palikti rūbus prie namų

plastikiniuose maišuose. Reklaminiuose lankstinukuose skelbiami ir telefono numeriai. Kai kurie nurodyti Lietuvoje. Tik įsikišus verslo kontrolės institucijoms bei žiniasklaidai, labdaros organizatoriai buvo aprimę, tačiau po cunamio siautėjimo vėl atkuto.

Didž. Britanijos vartotojų teisių gynėjai pradėjo domėtis, ar iš tiesų surinkti rūbai atiteks vargšams ir nukentėjusiesiems. Bet lankstinukuose skelbtais telefono numeriais buvo neįmanoma prisiskambinti. Be to, pasirodė, kad atvykėlių iš Lietuvos įkurtos labdaros organizacijos niekur neįregistruotos. Labdaros rinkėjais susidomėjo ir Didž. Britanijos verslo priežiūros tarnyba. Jos atstovai taip pat bandė rasti labdaros organizatorius, tačiau nesėkmingai. Dabar perspėjimus apie labdaros rinkėjais apsimetusius lietuvius skelbia daugelis institucijų, kuriuos gina vartotojus, taip pat ir savivaldybes.

Į naują lietuvių veiklą reagavo kai kurių Škotijos miestų valdžios atstovai.

„Paaukoti drabužiai patenka į Didž. Britanijos bei Lietuvos gatves. Jie parduodami, o ne siunčiami vargšams", – teigiama Glasgow miesto tarybos pranešime. Kita Škotijos regiono taryba, viešai pasipiktinusi lietuvių veikla, irgi kreipėsi į gyventojus: ***„Šios kompanijos naudojasi mūsų gyventojų patiklumu bei geradaryste. Jūsų suaukoti daiktai lietuviams neša pelną, o ne džiaugsmą vargingiesiems"***. Labdaros rinkėjai buvo pastebėti įvairiuose Škotijos miestuose bei miesteliuose. Po bangų siautėjimo Azijoje lankstinukai pradėti platinti Bishopbrigg mieste.

Pasak Lietuvos ambasados Didž. Britanijoje antrosios sekretorės Dovilės Survilaitės, BBC naujienų tarnybos žurnalistai jau keletą kartų domėjosi lietuvių įkurtomis labdaros organizacijomis. Apie tai buvo pranešta BBC radijo bei televizijos žiniose. ***„Ambasadai yra žinoma ši nesąžininga lietuvių veikla, bet išsamios informacijos apie tai neturime. Mes taip pat pabandėme susisiekti su šių firmų atstovais. Tačiau jų telefonai buvo išjungti"***, – paaiškino D.Survilaitė.

Kai kuriuose reklaminiuose lankstinukuose daiktų rinkėjai skelbia ne tik telefono numerius, bet ir įmonės kodus. „Kosta Ltd" pasivadinusios registracijos numeris sutapo su Lietuvoje veikiančios labdaros organizacijos „Hare Krišna maistas kūnui ir sielai" filialu Šiauliuose.

Lietuvos ambasada Didž. Britanijoje apie visą tai informavo ir BBC žurnalistus. Varguolių maitinimu užsiimančios labdaros organizacijos vadovas Gediminas Bukanas „Lietuvos rytui" teigė neturintis nieko bendra su dėvėtų drabužių rinkimu. ***„Mes dalijame maistą, o ne renkame dėvėtus drabužius. Neįsivaizduoju, kas galėtų veikti Didž. Britanijoje mūsų vardu"***, – gūžčiojo pečiais G.Bukanas.

Marius Jokūbaitis, "L.r."

Lietuvius mulkina saviškiai

Kai kurios užsienyje padedančios įsidarbinti Lietuvos įmonės pelnosi išnaudodamos savo teisių nežinančius tautiečius.

Nesumokėtas atlyginimas, nepriskaičiuoti viršvalandžiai, negrąžintas pajamų mokestis, atostogų pinigai – tai tik dalis vargų, su kuriais susiduria per tarpininkus Anglijoje ir Škotijoje legaliai įsidarbinę Lietuvos piliečiai.

„Kiekvieną antradienį drebančiomis rankomis atplėšdavau voką su savo atlyginimu. Niekada nežinodavau, ar gausiu pinigus, kiek ir už ką tarpininkai bus pasiėmę sau", – „Lietuvos rytui" pasakojo Anglijoje konditerijos fabrike dirbanti Regina N.

Į Lietuvą grįžusi ji būgštauja, kad lietuviai tarpininkai pasisavins jos trijų darbo savaičių atlyginimą, pinigus už viršvalandžius, Anglijoje grąžinamą pajamų mokestį, pinigus už atostogas.

Kitai Škotijoje įsidarbinusiai Meilutei V. tarpininkai vis dar skolingi apie 4000 litų. Abi moterys „Lietuvos rytui" pateikė sąrašą asmenų, kuriems tarpininkai liko skolingi.

Ginti apgaudinėjamus tautiečius jau ėmėsi ir Mančesteryje įsikūrusi lietuvių bendruomenė. Ji patarė lietuviams kreiptis į vietos policiją. Anot Reginos, bėdų dėl tarpininkų nesąžiningumo turi visi kartu su ja dirbti į Angliją atvykę tautiečiai. Visiems nesumokėta už pirmas dvi darbo savaites, vidutiniškai po 1,500 litų, o daugumai – už gerokai ilgesnį laikotarpį.

Regina papasakojo, kad anglai darbdaviai tik gūžčiojo pečiais išgirdę, jog atsiskaitymo lape buvo neįrašytos dešimtys dirbtų valandų, o ji negavo uždarbio.

Ataskaitą apie dirbtų valandų skaičių ir užmokestį britai siunčia lietuviui tarpininkui, o šis savo ruožtu išmoka pinigus darbuotojams.

Iš pradžių užmokestį Reginai ir jos kolegėms lietuvis tarpininkas siųsdavo registruotame voke. Vėliau pinigus ėmė pervesti į banko sąskaitą. ***„Pasirašyti už gautus pinigus niekada nereikėjo"***, – pasakojo ji.

Dar daugiau:pagal Lietuvoje su "UK2" pasirašytą sutartį lietuviai tarpininkai įsipareigojo rasti lietuviams Anglijoje būstą. Tačiau Hindley miestelyje apgyvendintos Regina bei dar penkių moterų vieną rytą laukė nemaloni staigmena. Į butą užsukusi savininkė pašiurpo sužinojusi, jog lietuvis tarpininkas čia apgyvendino dvigubai daugiau moterų, nei buvo numatyta sutartyje. Anglė pareikalavo, kad lietuvės tuč-tuojau išsikraustytų. Bet už buto nuomą tarpininkas iš tautiečių atskaičiuodavo po 100 litų per savaitę. Už ką konkrečiai šis mokestis, moteris taip ir nesužinojo.

Ginti skriaudžiamus tautiečius ėmėsi ir Didž. Britanijos Lietuvių Bendruomenė. ***„Britai su darbuotojais iš Lietuvos elgiasi sąžiningai ir yra patenkinti jų darbu. Problema – nesąžiningi tarpininkai"***, – sakė vienas Bendruomenės atstovas.

Raginama, kad atvykėliai darbo ieškotųsi patys, o ne per tarpininkus. Lietuvių tarpininkų veikla jau susidomėjo ir vietos policija. Į pareigūnus kreipėsi namų savininkai ir apskundė lietuvius nesilaikant nuomos sutarčių. Labai dažnai pasitaiko atvejų, kai trims asmenims skirtame bute apgyvendinama dešimt ar daugiau žmonių.

Pagal "L.r."

T.Kuzminskiui - kurčiųjų olimpiados Melbourne aukso medalis

Pirmąjį aukso medalį Lietuvai Melburne vykstančiose XX pasaulio kurčiųjų olimpinėse žaidynėse iškovojo Tomas Kuzminskis, laimėjęs orientavimosi sporto sprinto varžybas.

Jis distanciją įveikė per 24 min. 50 sek. ir antroje vietoje likusį šveicarą Christian Mater aplenkė net 2 min. 25 sek.

Bronzos apdovanojimas atiteko Latvijos atstovui Andžis Kramis (atsiliko 3 min. 50 sek.).

Kitas lietuvis Arūnas Kubaitis (5.44) užėmė aštuntąją vietą, o Vytautas Songinas (8.46) liko 13-asis tarp 23 klasifikuotų sportininkų.

Moterų sprinto varžybose Lietuvos atstovė Adrija Kulbokaitė tarp 11 klasifikuotų dalyvių užėmė penktąją vietą. Ji nuo nugalėtoja tapusios ukrainietės Marinos Čechinovos (distanciją įveikė per 32 min. 14 sek.) atsiliko 3 min. 10 sek.

Sidabras atiteko kitai Ukrainos

Tomas Kuzminskis.

sportininkei Janai Melnik (atsiliko 1 min. 45 sek.), o bronza - rusei Olgai Dulai (1.50).

ELTA

aljs

When's the last time you went to **www.ALJS.org** ?
The young'uns have been busy! **ALJS**

Kas - kur - kaip?

Antanas Laukaitis

54-oji Sporto Šventė Melbourne

Atidarymas ir oficialioji dalis

2004 metų Sporto Šventė vyko kartu su 23-siomis Australijos Lietuvių Dienomis. Tik pasižiūrėjus į skaičius, matosi didelis skirtumas, parodantis, kad sportininkai buvo pirmieji, kurie pradėjo lietuviškų švenčių rengimą. Iki šios dienos net trečiosios kartos jaunuoliai išdidžiai žygiuoja po savo lietuviškų klubų ir Lietuvos bei Australijos vėliavomis. Gaila, bet labai dažnai dar ir dabar sportininkų veikla ir jų sunkūs bei daug kainuojantys darbai mažai įvertinami.

Nereikia toli eiti. Pasibaigus Sporto Šventės labai gražiam oficialiam atidarymui ir prasidėjus Lietuvių Dienų atidarymui, LR Tautinių mažumų ir išeivijos departamento gen. direktorius A. Petrauskas sveikino ir įteikė daugybę pažymėjimų ir dovanų žmonėms (šios šventės rengėjų ir ALB Krašto Valdybos jam pateiktų taip vadinamų nusipelniusių kultūros, meno ar dar ko nors žmonių pavardes), bet nė vienu žodžiu nebuvo pasveikinti sportininkai. Nei viena mažiausia dovanėlė nebuvo įteikta Sporto Šventės rengėjams ar kitiems tikrai nusipelniusiems sportininkams, nors jie ir buvo švenčių pradininkai. Paskui dar stebimasi, kur dingo mūsų jaunimas.

Kaip ir kiekviena iki šiol buvusi Sporto Šventė, taip ir ši, kartu su visomis Lietuvių Dienomis, prasidėjo bendromis pamaldomis, kurias laikė Melbourno kunigai Algis Šimkus, Juozas Petrauskas ir svečias iš Lietuvos – Antanas Saulaitis.

Oficialusis atidarymas vyko Melbourne Sports and Aquatic Centre, kur vėliau vyko krepšinio, tinklinio ir stalo teniso varžybos. Grojant lietuviškų maršų garsams, į salę, priekyje nešant Australijos, Lietuvos ir Sporto švenčių vėliavas, visų paraduojančių sportininkų priekyje žygiavo ALFAS garbės nariai. Už jų – su savo klubų vėliavomis ėjo Brisbanės "Baltija", Sydnėjaus "Kovas", Hobarto "Perkūnas", Hobarto "Žaibas", Canberros "Vilkas", Adelaidės "Vytis", Geelongo "Vytis" ir Melbourno "Varpas".

Pasveikinęs, įžanginį žodį tarė Melbourno "Varpo" pirmininkas Šarūnas Žiedas. Lietuvių ir anglų kalbomis buvo perskaityta sportininkų priesaika. Oficialiai, gražiu žodžiu pasveikinęs visus sportininkus ir palinkėjęs visiems geros sportinės sėkmės, Sporto Šventę atidarė ALFAS pirmininkas Rimas Mickus. Sugiedojus Australijos ir Lietuvos himnus, sportininkai išžygiavo iš salės ir tada prasidėjo Lietuvių Dienų oficialus atidarymas.

Antanas Laukaitis (trečias iš dešinės) su Melbourno "Varpo" sportininkais ir kengūra, kuri keliaus į Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynes Vilniuje.

Sporto šventės eiga

Šioje Sporto Šventėje buvo varžomasi 6 sporto šakose: krepšinyje, tinklinyje, lauko ir stalo tenise, golfe ir biliarde.

Šios sporto šventės organizatoriai buvo Melbourno sporto klubas "Varpas", kurio valdybą sudaro Š. Žiedas (pirm.), S. Levickis, A. Kristens, E. Stephens, A. Meiliūnas ir D. Šalkūnas.

Krepšiniui vadovavo A. Kristens ir Š. Žiedas.Tinkliniui – R. Strunga. Golfui – V. Levickis. Lauko tenisui – J. Lukaitis, stalo tenisui – Š. Žiedas.

Visos sporto žaidynės atskirose šakose vyko sklandžiai ir jokių didesnių nesusipratimų neįvyko.

Krepšinis

Kaip ir visuomet mūsų sporto šventėse, pagrindinė sporto šaka yra krepšinis. Labai džiugu buvo matyti tokį didelį skaičių jaunųjų krepšininkų, berniukų ir mergaičių – pradedant vaikais iki 14 metų ir baigiant jaunuoliais iki 20 metų. Reikia pasakyti, kad, ypač mažųjų vaikų tarpe, matėsi graži pažanga, lyginant su praėjusiais metais. Pasirodo, kad visuose miestuose yra daug jaunimo, mėgstančio žaisti krepšinį ir ypač dalyvauti mūsų sporto šventėse. Visa ir pati didžiausia bėda – trūkumas vadovų ir trenerių, kurie galėtų daugiau šiems vaikams padėti. Negi daugumas buvusių žaidėjų, dabar turinčių ir savo vaikų, yra taip aptingę ir visai nenori padėti savo buvusiems klubams, kurių daugumai jie yra taip reikalingi.

Didžiausią staigmeną padarė naujasis Hobarto "Žaibo" ir Brisbanės "Baltijos"

Nukelta į 11 psl.

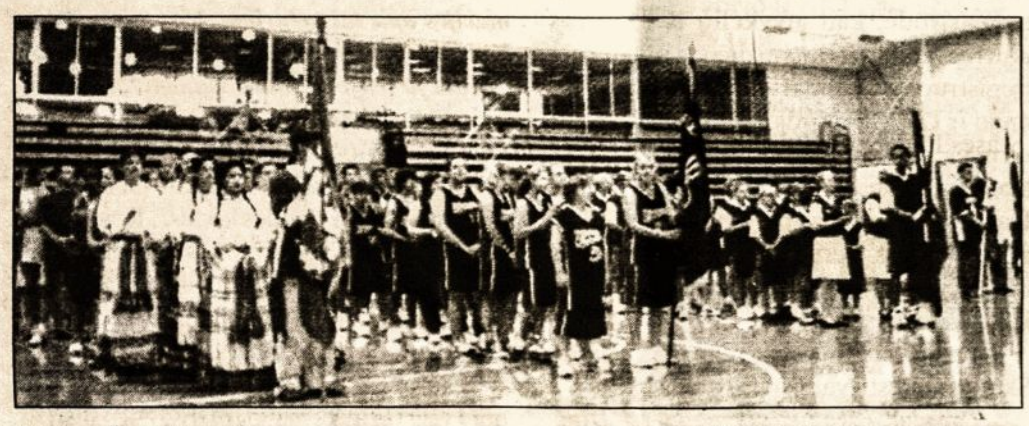

Sporto Šventės atidarymas. **Ritos Baltušytės nuotrauka.**

Lietuvių yra ir Šri Lankoje

Neseniai įvykusią gamtos nelaimę pietryčių Azijos pakrantėse pergyveno ir ten atsidūrę tautiečiai. Apie savo įspūdžius Šri Lankoje "Kauno dienai" pasakojo du jauni lietuviai – Lina Jankauskaitė ir Simonas Anužis. **Red.**

Po žemės drebėjimo sukeltų bangų (cunamio), nusiaubusių keletą Azijos valstybių, gyvenimas jose pasikeitė.

"Žmonės, kurie nuolatos šypsodavosi gatvėse, nebesišypso", - sakė Šri Lankoje gyvenantys lietuviai Lina Jankauskaitė ir Simonas Anužis. Paskutiniais duomenimis, Šri Lankoje žuvo 30,000 žmonių. Tūkstančiai neteko namų, gyvena laikinose stovyklose, jiems trūksta geriamojo vandens.

"Visi po darbo lekia rinkti, rūšiuoti labdaros arba į nukentėjusias apylinkes padėti nelaimės aukoms. Nuolat kalbamės apie cunamį, laikraščiai rašo apie tą patį", - pasakoja Lina. Anot jos, iš parduotuvių ir maitinimo įstaigų nyksta žuvis, nes 80% nukentėjusiųjų yra žvejų šeimos. "Be to, dabar visi vengia valgyti žuvies, nes bijo jūra plintančių ligų. Daugelis žmonių nebenori net pažiūrėti į jūrą – ji dvelkia mirtimi", - pasakojo Lina. Ji sakė pirmą kartą taip liūdnai sutikusi Naujuosius. Tylos nesudrumstė nė vienas fejerverkas. "Buvo uždrausta net pardavinėti alkoholį Naujųjų metų išvakarėse", - sakė mergina. Simonas pritarė, kad cunamis ir jo padaryta žala stipriai pakeitė gyvenimą Šri Lankoje.

"Atvykęs į Šri Lanką pamačiau kitokį vaizdą, nei įsivaizdavau. Bet tai, turbūt patvirtintų kiekvienas šiek tiek pabuvęs Azijos šalyse, yra natūralus pirmasis įspūdis, nes Azijos šalys tikrai skiriasi nuo Europos valstybių. Pradedant transporto chaosu, triukšmu, žmonių minia, siauromis gatvėmis be šaligatvių, karščiu ir drėgme, ir baigiant nuolatiniu žmonių dėmesiu, derybomis kiekviename žingsnyje, laiko sąvokos nebuvimu.

Gyvenu sostinėje. Tačiau pavažiavus iš jo, vaizdas ne ką tesiskiria. Palyginimui – Šri Lanka yra tokio paties dydžio kaip ir Lietuva, tačiau joje gyvena 6 kartus daugiau žmonių – beveik 19 milijonų", - pasakojo Simonas.

"Ten nuvykus, atrodė, kad ką tik gimiau ir bandau suprasti, kas dedasi. Tiek žmonių gatvėse nebuvau mačiusi, tokio jų keliamo triukšmo negirdėdavau Lietuvoje net per didžiausius mitingus ar protesto akcijas", - sakė Lina. Ji jau pirmą dieną turėjo mokytis valgyti rankomis, įšokti ir iššokti iš važiuojančio autobuso, nes jie čia visada skuba.

"Vis laukiau kada atsivers nors vienas švarus miesto lopinėlis, bet iki šiol jo neradau. Žmonės šiukšles, maisto liekanas meta į gatves, dėl to visur nešvara ir smarvė. Sunku buvo priprasti prie nuolatinio žmonių dėmesio dėl kitokios mano odos spalvos. Bent tris kartus per dieną gatvėje kas nors pakalbina", - sakė Lina.

Abu lietuviai į Šri Lanką išvyko kaip studentų mainų programos dalyviai. Simonas Anužis į tolimą šalį atskrido pernai rugpjūtį.

"Studijavau Kauno Technologijos universitete, buvau aktyviai įsitraukęs į tarptautinę studentų organizaciją AIESEC Lietuvoje, paskutiniais metais jai ir vadovavau. Nusprendžiau pasinaudoti mainų stažuotėmis programa. Ieškojau įdomios patirties - skirtingos kultūros ir galimybės įgyti profesinės patirties. Pirmus du mėnesius Šri Lankoje dirbau programines įrangos kompanijoje. Pasibaigus stažuotei, nusprendžiau truputį ilgiau pabūti šioje šalyje ir ieškojausi darbo. Iš anksčiau turėjau keletą draugų Šri Lankoje, todėl, jiems suteikus informacijos apie darbo rinką, nesunkiai įsidarbinau alaus bendrovėje "The Lion Brewery Ceylon Limited" rinkodaros projektų koordinatoriumi", - pasakojo Simonas.

Lina nuo mokyklos laikų svajojo išvažiuoti padirbėti užsienyje. "Įstojus i Vilniaus universitetą tos galimybes atsivėrė, bet dauguma jų siūlė išvažiuoti į užsienį užsidirbti pinigų, o aš ne to norėjau. Man svarbiau buvo įgauti profesinės patirties, susidurti su kitokiu verslo požiūriu ir atsivežti į Lietuvą užsienio įmonių "know how"", - pasakojo mergina.

Gavusi universiteto verslo vadybos ir administravimo bakalauro diplomą, ji pasakė sau: "Dabar pats laikas, kol esu jauna, nepririšta prie šeimos, vaikų ir kitų atsakomybių, išvažiuoti pakvėpuoti į užsienį". "Susiradau verslo konsultacijas teikiančią įmonę Šri Lankoje "Wild Drift", kuriai reikėjo rinkodaros specialisto. Kreipiausi į juos, perėjau atranką ir išvažiavau. Šokinėjau ir verkiau iš džiaugsmo, nes negalėjau patikėti, kad kada nors rasiu egzotikos ir galimybės įgyti profesinės patirties mišinį", - pasakojo Lina. Ji dirba rinkodaros specialiste. Lietuviai darbe bendrauja angliškai. Net ir vietiniai žmonės verslo reikalais tarpusavyje kalba angliškai.

Lietuviai gyvena kartu su keletu užsieniečių. Viename name, be jų, įsikūrė trys slovakai, japonė, Šri Lankos gyventojas, kolumbietė, belgas ir lenkas.

"Vakarus dažniausiai leidžiame visi kartu ruošdami nacionalines vakarienes, diskutuodami apie įvykius. Anksčiau eidavome pasilinksminti į klubus. Savaitgaliais keliaudavome į paplūdimius, žymias vietas. Aplankydavome budistus vienuolius, diskutuodavome su jais apie religijas, žaisdavome kriketą ir pan.", - sakė Simonas.

Lina laisvalaikiu daug skaito ir rašo dienoraštį. "Stengiuosi kuo daugiau keliauti po Šri Lanką, nes tik išvažiavus toliau nuo sostinės Colombo galima rasti ramybę ir gražius gamtos vaizdus, kurių akys išsiilgsta. Kai pamatysiu visas Šri Lankos grožybes ir įdomybes, ir baigsiu savo stažuotę, dar svajoju nukeliauti į vieną gretimų šalių: Indiją, Malaiziją, Singapūrą arba Tailandą", - pasakojo mergina.

Lietuviai sakė nežinantys daugiau nė vieno Šri Lankoje gyvenančio savo tautiečio. "Tik kartą mačiau lietuvių turistų šeimą. Prisimenu, labai norėjau prieiti ir pakalbinti, nes širdį užliejo daug gerų emocijų išgirdus nepažįstamus šnekant lietuviškai. Bet jie labai skubėjo, todėl netrukdžiau", - atsiduso Lina.

Linas ir Simona – pora jau daugiau kaip dvejus metus, tačiau Šri Lankoje jie negali atvirai demonstruoti jausmų. "Pirmą dieną kartu su Simu buvome perspėti, kad gatvėse geriau vengti apsikabinti arba pasibučiuoti, nes vietiniai apie merginą pagalvotų labai blogai. Čia poras galima pamatyti parkuose nuo kitų akių prisidengusias skėčiais. Ką po tuo skėčiu daro – nežinau, būna gerai prisidengę", - nusijuokė Lina. Anot jos, Šri Lankoje kartais įsižiebia meilė tarp Šri Lankos gyventojo ir atvykėlio. "Dažniausiai tarp vietinio vaikino ir užsienietės, nes vietinės merginos yra nedrąsios, kuklios, konservatyvios, todėl užsieniečiams sunku net užmegzti pokalbį. O vietinius vaikinus traukia europiečių merginų laisvumas, komunikabilumas, protas", - sakė Lina.

Kas - kur...

Atkelta iš 3 psl.

klubai, atvežę naujas stiprias savo vyrų krepšinio komandas. Visiems krepšinio veteranams geriausias pavyzdys gali būti "Žaibo" pirmininkas Peter Stanwix, su savo sūnumis, kurių mama- lietuvaitė buvo gera krepšininkė. Jis įsteigė naują klubą Hobarte, subūrė ten lietuvių kilmės sportininkus, ir pagal mūsų statutą prijungę keletą svetimtaučių, sudarė labai stiprią vyrų komandą, nugalėjusią kitas šventėje žaidusias komandas.

Panašiai atsitiko ir su Brisbanės "Baltija". Atsikėlus čia gyventi keliems geriems krepšininkams iš Lietuvos ir Adelaidės, susidarė labai gera komanda ir pats klubas taip sustiprėjo, kad šiais metais jie net sporto šventę pas save rengs.

Po ilgesnės pertraukos, šiais metais atsigavo ir Sydnėjaus merginos, kurios prieš tai eilę metų buvo mūsų krepšinio čempionės. Tą patį jos pakartojo ir šioje Sporto Šventėje.

(Bus daugiau)

Nuotraukoje – Sporto Šventės veteranai krepšininkai Melbourno MSAC Show Court stadione.

Kriminaliniai kaltinimai Sydnėjuje suimtiems lietuviams atšaukti

Australijos valstybinės prokuratūros vadovas (Director of Public Prosecutions arba DPP) atsiėmė kaltinimus Jolitai Baskytei ir Mariui Šapranauskui, beveik prieš tris mėnesius suimtiems Sydnėjuje. Jiems buvo pateiki šeši kaltinimi netikrų dokumentų turėjimu.

Kaltinimai atšaukti praėjusių metų gruodžio 23 d. centrinio Sydnėjaus vietos teisme, kuriame J.Baskytė ir M.Šapranauskas pasirodė per televizijos tiltą.

2004 m. rugpjūtyje su turistine viza į Australiją atvykę nei Lietuvoje, nei Australijoje teistumo neturintys kauniečiai buvo suimti spalio 22 dieną.

Areštą įvykdžiusi Australijos federalinė policija savo veiksmus grindė muitinės tarnybos pranešimu, jog M.Šapranauskui adresuotame siuntinyje rasti 6 lietuviški pasai su šių kauniečių forografijomis. Du pasai su M.Šapranausko, keturi su J.Baskytės nuotraukomis. Padirbti dokumentai buvo paslėpti minkštame žaisle.

Iš pradžių suimtieji buvo laikomi Sydnėjuje Silverwater kalėjime, vėliau M.Šapranauskas perkeltas į Parramattos kalėjimą, o J.Baskytė – į Kempsey mieste esantį Vidurio-Šiaurės kranto pataisos centrą 500 km į šiaurę nuo Sydnėjaus.

Kaltinimo atstovas Sydnėjaus teisme Dimitrios Kapeleris korespondentei sakė, jog nors kaltinimai ir atšaukti, lietuviai bus deportuoti, kadangi jų buvimo Australijoje vizos terminas yra pasibaigęs.

J.Baskytė šių eilučių autorei sakė, kad ji ir M.Šapranauskas išvykti norėtų pasinaudodami tebegaliojančiais prieš kelionę į Australiją nusipirktais atgaliniais bilietais.

Lietuviai, kuriems Australijos teisingumo organai nebeturi jokių pretenzijų, šiuo metu tebėra nelaisvėje – jie perkelti į Villawood internuotojų centrą Sydnėjuje. Iš čia jie telefonu susiekė su Lietuvos garbės gen. konsulu Sydnėjuje ir Canberroje Viktoru Šliteriu, kuris tarpininkavo, kad pora būtų apgyvendinta kartu.

Atrodo, kad delsimas juos išlaisvinti susijęs su biurokratiniais nesusipratimais, kurių šioje šalyje pagausėja dar nesibaigusiu Kalėdų-Naujųjų metų atostogų laikotarpiu.

Konsulas V.Šliteris korespondentei sakė, kad praėjusią savaitę Australijos Imigracijos Departamento darbuotoja jam pranešė, jog negali rasti J.Baskytės ir M.Šapranausko pasų ir klausė, ar jis negalėtų jiems išduoti laikino kelionės dokumento...

Šiandien Australijos valstybinės prokuratūros vadovo (DPP) atstovė ryšiams su žiniasklaida Kathy Neidbed šių eilučių autorę patikino, kad abiejų nebekaltinamų lietuvių pasai per kurjerį išsiųsti į Villawood internuotųjų centrą. Paklausta, kodėl buvo panaikinti kaltinimai lietuviams, pareigūnė atsakė, jog tai padaręs generalinis proku-roras savo nuožiūra.

Praėjusį rudenį apie kauniečių suėmimą pranešė sekmadieniniai Sydnėjaus laikraščiai „The Sun-Herald" ir „The Sunday Telegraph". Pastarajame leidinyje pareikšta nuomonė, kad įkliuvusieji lietuviai yra tik smulkios žuvelės organizuoto nusikalstamumo jūroje.

Rita Baltušytė

A†A Napoleonui Volkui

iškeliavus į amžinybę, giliai užjaučiame žmoną Elenutę.

Viktoras Martišius, Baiba Kalnins ir Monika Martišienė

A†A Jonui Meiliūnui

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiame žmonai Sofijai, sūnui Jurgiui su žmona ir anūkams.

Regina ir Vytautas Pumpučiai

In memoriam

A†A Antanas Gvildys.

Miręs ieškoki poilsio vietos ne žemėje, o žmonių širdyse. **(Rumi)**

Antanas Gvildys.

Lapkričio 16 dieną, po sunkios ligos, mirė Antanas Gvildys.

Antanas gimė 1927 m. birželio 2 dieną Šakiuose. Motinai mirus, būdamas vos ketverių metų, kartu su jaunesne sesute Onute pateko į prieglaudą. Suėjus šešiolikai metų ir frontui artėjant, buvo išvežtas į Vokietiją kariškam apmokymui. Laimei, kare dalyvauti jam neteko.

Po karo patekus į DP stovyklą ir emigracijai prasidėjus, 1949 m. laivu "Skaugum" atplaukė į Australiją. Australijoje kirto mišką Echuca. Vėliau persikėlė dirbti į Melbourną. Ten susipažino su būsima žmona Onute Lipšyte. 1951 m. apsivedė ir apsigyveno Geelonge. 1953 m. gimė sūnus Robertas, o 1956 m. – sūnus Edis. Antanas dirbo "International Harvester", vėliau – prie statybų (kur dirbo iki mirties). Antanas džiaugėsi 1992 ir 1998 metais aplankęs Lietuvą ir savo gimtinę.

Antanas labai mėgo dainuoti, todėl laisvalaikį praleisdavo dainuodamas choruose. Mėgo golfą, bilijardą. Išėjęs į pensiją, džiaugėsi gyvenimu, savo šeima, ypač anūkėle Ella, kol liga pakirto jėgas.

Išlydėti Antaną į paskutinę kelionę susirinko draugai ir pažįstami. Nuskambėjo Stasės Lipšienės atliekama "Ave Maria", pripildydama susirinkusiųjų širdis rimties ir graudulio.

Edis Lipšys papasakojo apie Antano Gvildžio nueitą kelią. Baigė Velionio žmonos Onutės parašytais žodžiais:

"Užgeso brangi gyvybė
jautri, švelni siela.
Daug liko prisiminimų
Tuštuma kasdienybės kely ..."

Atsisveikinimo kalbą choro "Viltis" vardu pasakė Stasė Lipšienė.

Ekrane, skambant dainai "Unforgetable", viena po kitos praslinko Antano fotonuotraukos: Antanas – mažas berniukas, gražus jaunas vyras, laimingi naujavedžiai, Antanas ir Onutė su savo mažais sūnumis, su anūke Ella ir ... paskutinioji ...

Po kunigo A. Šimkaus pamokslo ir maldos, choro "Viltis" vyrai sudainavo dainas "Kur banguoja Nemunėlis" ir "Aras". Tyliai pleveno žvakelių liepsna, kurią uždegė kiekvienas, atvykęs atsisveikinti. Pabaigoje Stasė Lipšienė ir vyrų choras atliko a.a. Antano pamėgtą dainą "Kopų balsai". Velionis palaidotas Geelong'o Rytų kapinėse.

Tylus, besišypsantis tokia drovoka šypsena, visada kiekvienam dėmėsingas – toks jis paliks mūsų atmintyje ir mūsų širdyse.

Amžiną atilsį, Antanai.

Irta Mikėnienė
Geelong

Liūdna žinia

Romanas Glaubertas died peacefully at home on 25 December 2004 aged 94 years. "Forever in our hearts"".

B. Longhorn (daughter)

A†A Jonui Meiliūnui

mirus, šios netekties valandoje nuoširdžiai užjaučiame mūsų ilgametę narę Sofiją Meiliūnienę, sūnų Jurgį, marčias ir vaikaičius.

Socialinės Globos Moterų Draugija Melbourne

Vokietijoje mirus mylimam broliui

A†A Jurgiui Kubbos

reiškiame gilią užuojautą seserims Evai ir Martai.

Onutė Maksvytienė ir šeima

A†A Valentinai Garnienei

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiame vyrui Feliksui, vaikams Vyliui, Vyteniui, Birutei Radzivanienei ir jų šeimoms.

ALB Pertho Apylinkės Valdyba

Rašydami testamentą, nepamirškite ir "Mūsų Pastogės". Remkite išeivijos spaudą!

DĖMESIO!

PINIGAI Į LIETUVĄ

"Talka" gavo pranešimą iš Lietuvos, kad nuo sausio 1 dienos seni bankų sąskaitų numeriai jau nebegalioja.

Lietuvai įstojus į Europos Sąjungą, 2004 liepos 1 d. visi bankų sąskaitų numeriai buvo pakeisti į naujus sąskaitų numerius, suderintus su Europos bankine sistema, tačiau Lietuvos bankai dar pripažino senus sąskaitų numerius iki gruodžio 31 d.

Dabar, norint pinigus siųsti į bet kurį Lietuvos banką, reikia pristatytį naują sąskaitos numerį, kuris atrodytų **panašus** į sekantį pavyzdį:

LT25 7044 0600 0128 1115

"Talka" nebegali priimti pinigų persiuntimui naudojant senus sąskaitų numerius.

ALB Sydnėjaus Apylinkės nariams

Pareiškimas

Pareiškiu, kad dėl nesuderinamai išsiskyrusių nuomonių su gailesčiu jaučiuosi priversta išeiti iš ALB Sydnėjaus Apylinkės Valdybos.

Rasa Blansjaar

Melbourne Lithuanian Community picnic by the sea

"Just like the good old days"

Where? **7 Embankment Grove, Chelsea (Melways reference 93 B 12)**
When? **Saturday, 29 January 2005**
What time? **Lunchtime (anytime from 12.00 noon)**
Bring what? Something to eat, to drink, to sit on, some kids ...
and anything else that you think you might need!

In July 2003 we marched through the streets of Vilnius to celebrate the place of Australian-Lithuanians in the wider Lithuanian community.

In January 2005 we will march again!

This time through the streets of Melbourne to celebrate the place of Lithuanian–Australians in the wider Australian Community.

Help us to show the Lithuanian flag by joining the Australia Day Parade of Nations.

26 January 2005, 10.00 AM, Corner of Swanston and Bourke Streets, Melbourne. To walk to Birrarung Mar and Alexandra Gardens.

Nauji pašto kodai Lietuvoje

Pakartotinai atkreipiame skaitytojų dėmesį, kad nuo 2004 sausio 1 d. Lietuvoje pradėti vartoti ES formato pašto kodai. Iš buvusios Sovietų Sąjungos paveldėti pašto kodai nustos galioję 2005 metais.

Skatiname visus su Lietuva susirašinėjančius skaitytojus kreipti dėmesį į gaunamų laiškų vokus, ant kurių matysite savo siuntėjų naujus kodus. Turintieji kompiuterius, gali naujus kodus rasti internete:

www.post.lt

Nauji kodai susideda iš penkių skaitmenų, kurių du pirmieji rodo apskritį, rajoną ar miestą, o kiti trys (xxx) – gyvenamąją vietą ar pašto dėžutę, ar stambųjį pašto klientą, ar paštą. Taip pat prieš kodą įrašomos raidės "LT". Internete skelbiama ši naujų kodų lentelė:

Alytus	62xxx – 67xxx
Kaunas	44xxx – 61xxx
Klaipėdos aps.	91xxx – 99xxx, 00xxx
Marijampolė	68xxx – 71xxx
Panevėžys	35xxx – 43xxx
Šiauliai	76xxx – 86xxx
Tauragė	72xxx – 75xxx
Telšiai	87xxx – 90xxx
Utena	28xxx – 34xxx
Vilnius	01xxx – 27xxx

Rašant laiškus iš užsienio pridedama – Lithuania. **Inf.**

LITHUANIA: Honorary Consuls in Australia

Jurisdiction:.....New South Wales, Queensland and the Australian Capital Territory.
Mr Viktoras Šliteris, Honorary Consul-General
40 B Fiddens Wharf Road — Tel.: **(02) 9498 2571**
Killara, NSW 2071 — Fax: **(02) 9498 2571**
Hours of Business: Monday-Friday: 10.00 a.m. – 4.00 p.m.

Jurisdiction:.....South Australia, Western Australia and Northern Territory.....
Ms Janina Vabolis, Honorary Consul
25 McLachlan Avenue — Tel.: **(08) 8294 3792**
Glenelg North, SA 5045 — e-mail: **jvabolis@senet.com.au**
Hours of Business: Monday-Friday: 10.00 a.m. – 4.00 p.m.

Jurisdiction:.....Victoria and Tasmania.....
Mr Andrew Žilinskas, Honorary Consul-General
56 Somers Street — Tel.: **(03) 9819 5515**
Burwood, VIC 3125 — Fax: **(03) 9808 8300**
Hours of Business: Thursdays — e-mail: **litconmelb@bigpond.com**

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ KLUBAS

16-18 EAST TERRACE, BANKSTOWN, NSW 2200
Tel.: (02) 9708 1414
Fax.: (02) 9796 4962
E-mail: slc@lithuanianclub.org.au
www.lithuanianclub.org.au

Sydnėjaus Lietuvių Klubas kviečia visus narius ir jų svečius lankytis savo Klube.

DARBO LAIKAS:
Savaitės dienomis Lietuvių Klubas atidarytas **nuo 5.00 val.**
Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 12.00 val.
Uždarytas **pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais.**

DARIA'S restoranas dirba:

- **šeštadieniais nuo 12.00 iki 6.00 val. vakaro ir**
- **sekmadieniais nuo 12.00 iki 6.00 val. vakaro.**

Kviečiame visus lankytis ir ragauti skanius lietuviškus patiekalus, pagamintus **Darijos Meginienės** – Lietuvių Klubo šeimininkės.
Meniu platus, o patiekalų kainos labai prieinamos.
Stalus ir vietas galima užsisakyti iš anksto, skambinant Darijai **tel.: 0414 218 633.**

TURGUS įvyks **sekmadienį, sausio 23 dieną, 2.30 val. p.p.**

Klubo narių ir jų svečių dėmesiui.

Aukos "Mūsų Pastogei"

L. Budreika	SA	$ 10.00	E. Sasnaitienė	VIC	$ 50.00
R.A. Pomeringas	QLD	$ 5.00	S. V. Bartuškai	VIC	$ 35.00
A. Vingienė	NSW	$ 5.00	S. Varnas	SA	$ 15.00
B. Prašmutaitė	VIC	$ 35.00	A.P. Šurna	VIC	$ 15.00
J. Babarskas	WA	$ 15.00	V. Augustinavičius	Vilnius	litų 20.00
J. Žalkauskas	VIC	$ 15.00			
E. Šidlauskas	VIC	$ 5.00			
H. Vainauskas	NSW	$ 5.00			

Nuoširdus ačiū visiems aukotojams."
"Mūsų Pastogės" administracija

Praneša Sydnėjaus Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija

Pamaldų tvarkaraštis 2005 metams

Aptarnauja kun. Jonas Stankevičius.
Pamaldos prasideda 11.30 val. St. Joachim's bažnyčioje, Lidcombe.

Sausis	16 d.	Liepa	17 d.
Vasaris	20 d.	Rugpjūtis	21 d.
Kovas	6 d. Kaziuko mugė	Rugsėjis	18 d.
	27 d. Velykos	Spalis	16 d.
Balandis	17 d.		30 d. Kapų lankymas (Vėlinės)
Gegužė	1 d. Kapų lankymas	Lapkritis	20 d.
	Motinos diena	Gruodis	11 d.
	15 d.		25 d. Kalėdos
Birželis	19 d.		

Tvarkaraštis sudarytas pagal susitarimą su St. Joachim's parapijos klebonu Fr. John Alt.

Mūsų Pastogė

AUSTRALIAN LITHUANIAN WEEKLY
Published by the Lithuanian Community Publishing Society Ltd.
Leidėjas Lietuvių Bendruomenės Spaudos Sąjunga
Leidėjo, administracijos ir redakcijos adresas: **P.O. Box 550, Bankstown, NSW 1885.**
Tel.: **(02) 9790 2319**, Faksas: **(02) 9790 3233**, E-mail: **mpastoge@bigpond.com**
Tinklapis: www.users.bigpond.com/mpastoge
Redaktorė Dalia Donielienė
Redakcinė Kolegija: Antanas Laukaitis, Kęstutis Protas, Vytenis Šliogeris
Redakcija rašinius taiso ir skelbia savo nuožiūra. Rankraščiai negrąžinami ir nesaugomi.
Spausdinamuose rašiniuose reiškiama nuomonė nebūtinai sutampa su redakcijos ir leidėjų nuomone
Prenumerata metams $65. Užsienyje oro paštu - $140.00. N.Zelandijoje oro paštu $115.00.
Organizacijų informaciniai skelbimai – neapmokami.
Apmokamų skelbimų kaina: $6.60 (įskaitant GST) už 1 cm per dvi skiltis.
Lietuviškoms organizacijoms 15% nuolaida. Kartojant, 50% nuolaida.
Šventiniai sveikinimai – $20, užuojautos ir maži vienkartiniai skelbimai – $25.
Už skelbimų turinį redakcija neatsako.